

(54 X 782.)

MATICE MLÁDEŽE

VYCHÁZÍ DESETKRÁT DO ROKA ZA PŘEDPLATNÉ 2 K, POŠTOU 2 K 20 H.

5.

26 klen

GULLIVEROVY CESTY

II.

SE 16

IO BROBDÉNNARU
(DO ZEMĚ OBRŮ).

VYOBRAZENÍMI.

20 h

JONATHAN SWIFT:

GULLIVEROVY CESTY

II.

DO BROBDÉNNĀKU

ČESKÉ VYDÁNÍ UPRAVIL

BOHUMIL KLIKA

= s 16 VYOBRAZENÍMI =

NÁKLADEM F. ŠIMÁČKA V PRAZE. 1906.

Spatřil jsem strašlivou, obrovitou nestvůru . . . (Str. 5.)

I.

Osudem jsa určen k životu činnému a neklidnému opustil jsem za dva měsíce po svém návratu z Liliputu *) opět vlast; 20. července 1702 byl jsem již na palubě „Dobrodruha“, jehož kapitánem byl John Nicholas z Cornwalesu.

Měli jsme velmi dobrý vítr až k mysu Dobré naděje, kde jsme chtěli přistáti jen, abychom nabrali čerstvé vody. Tu však shledali jsme, že loď má díru, již bylo nutno spraviti. Nezbylo nám nežli náklad vyložiti a provésti opravu, a ježto právě v době té také kapitán onemocněl zimnicí, mohli jsme mys Dobré naděje opustiti teprve koncem března příštího roku.

---

*) Viz č. 3. letošního ročníku »Matice Mládeže«.

Další plavba byla klidná až do vod madagaskarských. Když jsme se však od ostrova tohoto obrátili na severozápad a dopluli asi na pátý stupeň jižní šířky, počal vítr, jenž v končinách těchto pravidelně od počátku prosince až do prvních dnů květnových věje stejnoměrně mezi severem a západem, dne 19. dubna náhle douli s prudkostí mnohem větší a směrem západnějším než obyčejně, a dul tak plných dvacet dní. Byli jsme za dobu tu zahrnutí na sever od moluckých ostrovů, a dne 2. května octli jsme se dle výpočtu kapitánova asi tři stupně severně od rovníku; vítr se v den ten náhle utišil, nastalo úplné bezvětří, čemuž jsem byl nemálo rád.

Kapitán však, námořník zkušený a končin těchto znalý, poručil vykonati všecky přípravy na bouři, jež také se rozburácela příštího dne. Zachvátil nás jižní vítr, jižní monsum zvaný.

Domnívajíce se, že se záhy vyzuří, svinovali jsme plachtu po plachtě. Bylo však stále hůře, musili jsme i děla uvázati. Loď jsme řídili tak, aby plula po větru, a ačkoli byla i poslední plachta svinuta, letěla loď jako šílená rozběsněnými vlnami. Držela se statně.

Když konečně bylo po bouři, byli jsme dle mého výpočtu asi pět set mořských mil zahrnutí na východ, takže ani nejstarší námořníci naši nevěděli, v které končině světa jsme se octli. Potravin měli jsme sice ještě dosti, loď neutrpěla škody, mužstvo zdrávo a dobré nálady, ale vody se nám nedostávalo. Usoudili jsme, že bude lépe tímže směrem

plouti nazdařbůh vpřed, než dáti se více na sever, čímž bychom se byli mohli dostati někam do Ledového moře.

Dne 16. června 1703 spatřil plavčík s koše stožárního zemi, a dne 17. června ležel před námi veliký ostrov nebo snad pevnina, na jejíž jižní straně zasahoval do moře malý výběžek a tvořil záliv, jenž byl však příliš mělký pro loď tak velikou, jako byla naše. Na mořskou míli před zálivem jsme zakotvili, a kapitán vyslal člun s dvanácti lodníky, dobře vyzbrojenými, aby — možno-li — naplnili nádoby na vodu. Vyžádal jsem si dovolení, abych je směl provázeti; toužil jsem prohlédnouti si neznámou zemi tu, doufaje, že se mně tam snad podaří, učiniti nějaký důležitý objev.

Když jsme přistáli, nenalezli jsme ani řeky ani pramene; po obyvatelích nebylo také ani potuchy. Mužstvo ubíralo se tedy podle břehu, v naději, že snad blíže moře najde někde trochu pitné vody; já sám pak zašel jsem asi půl hodiny cesty směrem opačným, nalézaje všude jenom pusté skály. Zmáhala se mne únava, a ježto jsem nenalézal nic, co by bylo podněcovalo moji vědychtivost, vracel jsem se zvolna k zálivu.

Když jsem však opět shlédl moře, spatřil jsem s úžasem, že naši lidé jsou již v člunu a ze všech sil, jakoby běželo o život, veslují zpět k lodi. Chtěl jsem za nimi volati, ačkoliv to již málo mohlo pomoci; leč hlas mně selhal v hrdle — spatřil jsem nyní také já strašlivou, obrovitou nestvůru, jež za prcha-

jícími chvatně klopýtala do moře a sáhodlouhými kroky snažila se dostihnouti člunu; voda nesahala jí výše než po kolena. Naši lidé měli však značný předskok, a ježto bylo mořské dno plno ostrých hranatých kamenů, nemohla jich nestvůra dostihnouti. To zvěděl jsem teprve později, neboť jsem nečekal na výsledek dobrodružství toho, ale vzal nohy na ramena a utíkal zpět cestou, kterou jsem přišel, a vydrápal jsem se na příkrý pahorek, s něhož jsem mohl krajinu poněkud přehlédnouti. A tu jsem spatřil všude pole a luka dobře vzdělávaná; podivil jsem se však délce trávy, jež na mnohých loukách byla jistě dvacet stop vysoká.

Pak dostal jsem se na silnici. Domníval jsem se aspoň, že to jest silnice, ačkoli to byla jen pěšinka přes ječniště. Kráčel jsem po ní dosti dlouho, po stranách viděl jsem však jen málo, bylť ječmen nejméně čtyřicet stop vysoký. Trvalo hodinu, nežli jsem došel na konec pole. Bylo obklíčeno hradbou aspoň sto dvacet stop vysokou; výšku stromů v plotě tom rostoucích nemohl jsem vůbec odhadnouti. S pole tohoto na sousední bylo možno dostat se jen po jakýchsi schodech. Ty měly jen čtyři stupně, ale tak vysoké, že mně naprosto nebylo možno, vydrápati se na ně. Ohlížel jsem se právě po nějaké díře v plotě, abych jí proklouzl, když jsem v tom spatřil stejně velikého domorodce, jako byl onen, jenž pronásledoval náš člun; kráčel právě ke mně. Připadal mně tak veliký, jako hodně vysoká kostelní věž, a každým krokem urazil, mírně počítáno, nejméně deset loket.

Nesmírně jsem se polekal a prchal jsem chvatně, abych se skryl v obilí; z úkrytu svého jsem viděl, jak se nahoře na schodech otočil a ohlédl po nejbližší skále po pravé straně. V tom také ozval se hlas jeho, jakoby deset hlásných trub rozhlučelo se najednou. Patrně volal na svoje známé. Ježto však zvuk hlasu jeho ozýval se tak vysoko nade mnou, nemyslil jsem z počátku jinak, nežli že jest to rachot hromu.

Pak přišlo k němu několik podobných obrů se srpy, z nichž každý byl aspoň tak dlouhý jako šest našich kos dohromady. Obři ti nebyli tak dobře oděni jako onen, a zdálo se, že jsou to jeho sluhové nebo dělníci, neboť po několika slovech, jež jim pověděl, jali se žnouti obilí na poli, na němž jsem se ukrýval. Prchal jsem před nimi, co jsem mohl, útěk však byl nanejvýš nesnadný, stálat stébla často sotva stopu od sebe, že jsem stěží jen mohl se mezi nimi prodrati. Přece však se mně útěk dařil, až jsem se dostal k místu, kde obilí polehlo. Dále jsem se nemohl dostati ani o krok, bylať stébla tak spletena, že jsem nemohl jimi prolézt, a osiny klasů tak silné a hrotité, že mně oděvem pronikaly až do masa. Zároveň slyšel jsem žence sotva sto kroků za sebou.

Úplně jsa vysílen, pln úzkosti a zoufalosti, ulehl jsem do brázdy a přál jsem si smrti. Litoval jsem své hlouposti a neústupnosti, jež mne hnaly na novou cestu do dalekého světa. Ve hrozných chvílích těch vzpomínal jsem na Liliput, kde se mně obdivovali jako největšímu divu světa, kde

jsem jednou rukou utáhl celé nepřátelské loďstvo a jiné znamenité činy vykonal, jež budou v dějinách říše té věčně žíti a kterým potomstvo sotva uvěří, ačkoli tisícové byli svědky jich. Uvažoval jsem, jak bylo by pro mne pokořující, býti zde čímsi tak nepatrným, asi jako Lilipután mezi námi. To však bylo v očích mých ještě nejmenší neštěstí. Všeobecně se věří, čím jsou lidé větší, tím že jsou ukrutnější a větší divoši — co jsem tedy mohl od těchto obrovských barbarů očekávat jiného, nežli že mne první z nich, jemuž padnu do rukou, bez milosti shltne?

Zatím co jsem takto uvažoval ve své zoufalosti a smrtelné úzkosti, přiblížil se jeden ze ženců brázdě, v níž jsem ležel, až na deset kroků, tak že jsem se musil obávat, že mne při nejbližším kroku rozšlápne nebo svým srpem přetne v půli. Dal jsem se tedy, právě když opět chtěl nakročiti, do křiku přezalostného.

Obr se zarazil, chvilku pátral zrakem po zemi a konečně mne shlédl v mém úkrytu. Shýbl se opatrně a číhal chvilku, jako když chceme nějaké nebezpečné zvířátko lapiti tak, aby nás nepokousalo, ani nepoškrábalo. Konečně máchl rukou a chytil mne ze zadu, obemknuv mne ukazovákem a palcem kolem těla, přiblížil mne na tři lokte k očím svým a prohlížel si mne pozorně, potřásaje hlavou.

Uhodl jsem myšlénky jeho a uchoval jsem si na štěstí tolik duchapřítomnosti, že jsem byl docela zticha a nijak jsem se nevzpouzel, když mne zdvihl do výše větší nežli šedesát stop a v bocích

Obr se zarazil . . . (Str. 8.)

mne tak smáček, až to bolelo, obávaje se, abych mu neproklouzl skrze prsty. Pokusil jsem se jen, oči prosebně pozdvihnouti, ruce sepnouti a promluvit několik slov hlasem pokorným a smutným, jak se hodilo pro nynější stav můj; obávaleť jsem se stále, že by mnou mohl uhoditi o zemi, jako činíme s drobnými škodlivými živočichy, jež chceme zničiti. Štěstí mně však bylo příznivo, hlas můj a posunky moje patrně obra bavily; pokládal mne patrně za pamětihodnou vzácnost a divil se velice, že mluvím článkovaná slova, ačkoliv jim nerozuměl. V prstech jeho bylo mně však stále hůře a hůře; sténal jsem, plakal a svíjel se, abych mu naznačil, jak hrozně mne bolí pevné stisknutí jeho prstů. Porozuměl mně asi, neboť zdvihl cíp svého kabátu, vložil mne opatrně do něho a běžel se mnou k svému pánovi, zámožnému rolníku, témuž, jehož jsem tu spatřil nejprvé.

Ten podivil se náramně vzácnému nálezu; vzal pak stébélko asi velikosti hole a rozhrnul cípy mého kabátu, jež pravděpodobně pokládal za části těla mého. Pak mně odfoukl vlasy stranou, aby si lépe mohl prohlédnouti můj obličej. Potom svolal svoje pacholky a tázal se jich, nenalezli-li někdy podobné zvířátko na poli. To zvěděl jsem ovšem teprve později. Pak postavil mne něžně na zemi, ale tak, že jsem se octl na všech čtyřech; vzchopil jsem se okamžitě a přecházel jsem zvolna sem a tam, abych dokázal, že nezamýšlím utéci. Obři sedli si v kruhu kolem mne, by mohli lépe pozorovati moje pohyby. Smekl jsem klobouk a rolníku

či nájemci hluboce jsem se poklonil. Pak jsem poklekl, sepjal ruce a pronesl několik slov, co nejhlasitěji jsem mohl, vyňal jsem svůj míšek s penězi z kapsy a uctivě mu jej podal. Vzal ho do ruky, přidržel si ho těsně k očím, aby viděl, co to jest, několikráte jej pak obrátil hrotem jehly, již si vyndal z kabátu, nevěděl však, co by si s tím počal. Vybídl jsem ho posunky, aby ruku svou položil na zemi. Pak jsem vzal míšek, otevřel jej a vysypal mu peníze na dlaň. Bylo to šest španělských zlatých penízů, asi dvacet či třicet menších stříbrňáků. Obr naslinil si jazykem malíček, přitiskl jej na nejtěžší peníz a zdvihl jej tak, a potom opět jiný; nepoznával však patrně účel jejich. Pokynul mně, abych si je dal opět do sáčku a sáček do kapsy — a to bylo také nejmoudřejší, co jsem mohl učiniti.

Nájemce byl asi nyní přesvědčen, že má před sebou bytost rozumnou. Promluvil na mne několikrát, ale hlas jeho zněl mně jako hromový klapot mlýna. Odpovídal jsem, co nejhlasitěji jsem mohl, a v různých řečích; shýbal se ke mně, leč všecko marno, dorozuměti jsme se nemohli.

Poslal tedy svoje pacholky opět k práci, pak vytáhl z kapsy šátek, rozložil si ho na levé ruce, již položil na zemi dlaní vzhůru, a pokynul mně, abych vystoupil nahoru; nebylo mně to nesnadno, nebylať dlaň jeho vyšší nežli jednu stopu. Pokládal jsem za povinnost svoji poslechnouti, i lehl jsem si, abych nespádl, jak dlouhý tak široký na šátek, jež mně pak pro větší jistotu ovinul kolem těla až po hlavu. Tak mne donesl domů.

Doma zavolal ihned svoji ženu a ukázal jí svůj nález; ta však vykřikla a utekla, jako dělávají naše dámy, spatří-li pavouka nebo ještěrku. Když si však všimla, jak způsobně se chovám, a viděla, jak dbám všech pokynů manžela jejího, osmělila se ponenáhlu a byla mně později téměř něžně nakloněna.

Bylo asi poledne, a služka přinesla oběd. Bylo to jen jedno jídlo, dobrá živná domácí strava, ale mísa měla v průměru jen asi čtyřadvacet stop. Ke stolu zasedli hospodář, jeho žena, tři děti a stará babička. Mne nájemce uchopil a postavil mne před sebe na stůl. Báł jsem se, abych nespádl, měl jsem se tudíž na pozoru, abych nepřišel příliš blízko ke kraji stolu, třicet stop vysokého. Hospodyně vzala kousíček masa, nakrájela je, jak mohla nejjemněji, nadrobila kousíček chleba na talíř a předložila mně to. Hluboce jsem se jí uklonil, vyňal jsem z kapsy svůj nůž a svoji vidličku a dal jsem se do jídla; podívaná na mne bavila všecky neobyčejně. Hospodyně nakázala služce přinésti maličkou sklínku — obsahu asi dvou mázů — naplnila ji a pokynula mně, abych pil. Zdvihl jsem ji dost nesnadno oběma rukama a připil jsem uctivě na zdraví hospodyně; přípitek svůj proslovil jsem co možná nejhlasitěji anglicky. Všecka společnost dala se tomu do smíchu tak srdečného, že jsem pekelným hlukem tím téměř ohluchl. Nápoj chutnal jako slabý jablečák a nebyl nepříjemný. Pak pokynul hospodář, abych přistoupil k jeho talíři. Když jsem však kráčel přes stůl — byl jsem vším, co jsem viděl a slyšel, téměř omámen, jak si čtenář

snadno představí — klopýtl jsem přes kůrku, jež mně ležela v cestě, a svalil jsem se jak dlouhý tak široký na stůl, neublížil jsem si však. Vzchopil jsem se ihned, a ježto jsem viděl, jakou starost měli o mne dobří ti lidé, vzal jsem klobouk, ježž jsem ze zdvořilosti měl posud pod paží, zamával jím nad hlavou a zvolal třikrát hurrá, abych ukázal, že se mně nic nestalo. Když jsem se přiblížil ke svému pánovi (tak mu budu musiti říkati), uchopil mne nejmladší syn jeho, desítiletý rozpusta, za nohy a pozdvihl mne do výše, až jsem se strachem třásl. Otec mne však vytrhl darebovi z rukou a dal mu zároveň takový políček, že by povalil celou četvu evropských husarů. Mimo to musil kluk odejíti od stolu. Ježto jsem se však obával, aby se mně později nemstil, a věděl jsem ještě z Evropy, jakou krutou metlou bývají takoví mladí páni všem vrabcům, králíkům, kočkám a mladým psům, ukázal jsem na chlapce a naznačoval posunky svoji prosbu, aby mu bylo odpuštěno. Otec nechal se uprositi, a milý synáček usedl opět k míse, načež jsem k němu zdvořile přistoupil a políbil mu ruku; na rozkaz otcův musil mne pak hezky pohladiti.

Při obědě skočila hospodyni zamilovaná kočka její na klín. Zaslechl jsem za sebou vrčení, jako když spustí dvanáct punčochářských stávků najednou, a když jsem se ohlédl, viděl jsem, že to kočka docela klidně přede, zatím co ji paní hladila a krmila. Podle hlavy a jednoho pazouru soudě, ježž měla na hraně stolu, byla aspoň třikrát tak veliká jako vůl. Podívaná na zvíře to, jež se na mne jiskři-

výma očima svýma zadívalo, když jsem se otočil, a zuřivý — jak se mně aspoň zdálo — výraz jeho připravily mne skoro o poslední špetku rozvahy, a ačkoliv jsem stál na protilehlém konci stolu, přes padesát stop od ní, a moje paní ji pevně držela, přece jsem se obával stále, aby na mne neskočila, a již již jsem cítil její drápy. Strach můj byl však bezdůvodný, neboť když mne pán můj potom přidržel docela blízko ke kočce, ani si mne nevšimla. Ježto jsem vždycky slýchal a také na cestách svých se o tom přesvědčil, že divoké zvíře nejspíše podráždíme k útoku strachem a útekem, umínil jsem si sebrati všecku svou statečnost a přešel jsem neohroženě pětkrát či šestkrát před kočkou sem a tam. Přiblížil jsem se k ní při tom až na půl lokte; zdálo se však, že spíše se bojí ona mne. Méně jsem se bál tří či čtyř psů, kteří vběhli do světnice, jak to bývá ve venkovských hospodářstvích. Jeden hafan z nich byl tak veliký jako čtyři sloni; jiný, chrt, byl ještě větší, ale štíhlejší.

Když bylo již téměř po obědě, přišla chůva s jednoletým dítětem, jež si mne ihned všimlo a po dětském způsobu dalo se do hrozného křiku, aby mne dostalo za hračku. Matka chtěla mu pohříchu vyhověti, vzala mne a postavila před malého křiklouna, jenž mne bez okolků popadl a hlavu mou strčil si do úst. Dal jsem se do tak hrozného křiku, že mne leknutím upustil, a byl bych jistě zlámal vaz, kdyby mne matka nebyla zachytila do zástěry. Chůva snažila se pak dítě uklidniti, chřestíc řehtačkou, dutou nádobou veli-

kými kameny naplněnou, již mělo dítě lanem ovázanu kolem pasu. Konečně se jí podařilo uklidnití je.

Po obědě odešel hospodář opět ke svým dělníkům na pole, poručiv mne, jak jsem z hlasu a posunků jeho mohl poznati, co nejdůtklivěji péči ženině. Byl jsem velice unaven a ospalý, proto mne paní vzala a uložila na svoji postel a přikryla čistým bílým šátečkem, jenž byl ovšem hrubší a těžší nežli lodní plachta.

Asi za dvě hodiny jsem se probudil a rozhlížel jsem se. Byl jsem sám v místnosti dvě až tři sta stop dlouhé a více než dvě stě stop vysoké, na posteli dvacet loket široké. Hospodyně odešla za svou prací a zavřela mne. Postel byla čtyřadvacet stop vysoká. Jak se dostanu dolů? Volati jsem nechtěl, a nebylo by mně to také bývalo nic platno, ve vzdálené kuchyni by mne nebyli uslyšeli. Zatím vylezly na postel dvě ohromné krysy a čenichajíce pobíhaly po ní. Jedna z nich vběhla mně téměř do obličeje, i vyskočil jsem uleknutě a vytasil svůj tesák, abych se hájil. Hrozná ta zvířata měla tolik odvahy, že mne napadla s obou stran; jedno z nich popadlo mne již přední tlapou za límec. Podařilo se mně však, probodnouti ji dříve, než mne mohla zraniti. Druhá, vidouc osud své družky, spěšně utekla, přece však jsem ji ještě pořádně ťal do hřbetu, až z ní stříkala krev. Po tomto vítězství chodil jsem po posteli sem a tam, abych se poněkud zotavil z přestálé úzkosti a námahy. Krysy byly veliké jako pořádný hafan, ale daleko divější a silnější; kdybych náhodou byl před spaním od-

ložil svoji poboční zbraň, jistě by mne byly roztrhaly na kusy. Změřil jsem ohon zabité krysy; byl dlouhý šest stop bez jednoho palce. Mrchy však jsem se štítil, i nechal jsem ji ležeti v kałuži krve na posteli; ježto pak jsem na ní pozoroval ještě slabé známky života, dorazil jsem ji důkladnou ranou do týla.

Brzy potom přišla hospodyně; ulekla se, vidouc mne uhřátého a krví zbroceného. Ukázal jsem na mrtvou krysu, usmíval jsem se a i jinými posunky jsem jí dával na jevo, že se mně nic nestalo, což ji neobyčejně těšilo. Zavolala pak služku, a ta vzala kleštěmi krysí mrtvolu a vyhodila ji oknem.

Nasadil si brejle, aby si mne mohl lépe prohlédnouti . . . (Str. 19).

II.

Hospodyně měla devítiletou dcerušku, dívku na svůj věk velmi rozumnou, jež dovedla dobře zacházeti s jehlou a panenku svoji hezky přistrojovati. Přepustila mně loutčinu postýlku a s matkou ji upravila tak, a bych v ní mohl spáti. Postýlku tu postavily do malé zásuvky a tu na volně zavěšené prkno, aby na mne krysy nemohly. Takové bylo moje lůžko, pokud jsem zůstal u těchto lidí. Ovšem, bylo mně ponenáhlu zařizováno pohodlněji, když jsem se začal učití jejich řeči a mohl vyjádřiti jim svoje přání.

Dívčina ta ušila mně sedm košil i jiné prádlo z nejjemnějšího plátna, jaké bylo lze sehnati — bylo ovšem ještě hrubší nežli naše plachtovina — a sama také prádlo moje vždy prala. Byla také

mojí učitelkou řeči; ukázal-li jsem na něco, pověděla mně, jak se ta věc jmenuje v její řeči, a tak jsem za nedlouho dovedl jmenovati vše, čeho jsem potřeboval. Byla velice dobromyslná a sotva čtyřicet stop vysoká, tedy velmi malá na svoje stáří. Dala mně jméno Gildrig, Paleček, a jménem tím byl jsem volán v celém domě, a jím (byl jsem znám později také v celé říši. Dívce té především děkuji za to, že jsem nezahynul v zemi té. Neodloučili jsme se, pokud jsem tam byl; říkal jsem jí Glumdalklič, Matička. Bylo by čirým nevděkem, kdybych se uznale nezmínil o její laskavé péči o mne, a přál bych si ze srdce, aby bylo v mé moci péči tu jí splatiti, jak toho zasluhuje, a nebýti, čeho se bohužel musím obávati, nevinnou příčinou jejího neštěstí.

Záhy o mně věděli všichni sousedé; povídalo se, že můj hospodář našel na poli podivné zvířátko, docela nepatrné velikosti, ale jinak docela podobné člověku, jež si také počíná docela jako člověk. Mluví prý dokonce jakousi řečí, rozumí také již několika slovům řeči domácích, chodí zpříma, jest krotké a přítulné, slyší na jméno Gildrig, poslouchá na slovo. Sousední hospodář, přítel mého pána, navštívil schválně náš dům, jen aby se přesvědčil, co pravdy jest na těch řečích. Byl jsem mu hned předveden a postaven na stůl, musil jsem choditi sem a tam, vytasiti svůj tesák, zastrčiti jej do pochvy, hostu se pokloniti, řečí obrů poptati se po jeho zdraví a zdvořile ho uvítati, jak mne naučila moje chůvička. Muž ten, starý, šilhavý

chlap, nasadil si brejle, aby si mne lépe mohl prohlédnouti, a když pak s brejlemi na nose sklonil se ke mně a vyvaloval na mne hloupé oči svoje, připadalo mně to tak směšné, že jsem se hlasitě rozesmál, a všichni ostatní se mnou. Starý brach ten se však pro smích můj nemálo rozzlobil. Říkalo se o něm, že jest stará držgrešle, a jména toho zasloužil si bohužel plnou měrou pro hanebnou radu, kterou dal mému hospodáři, aby mne totiž o výročním trhu v sousedním městě ukazoval za peníze. Uhodl jsem hned, že se nekuje nic dobrého, když jsem viděl, jak si hospodář dlouho šeptá s přítelem svým, při čemž se často po mně ohlíželi, a ve své úzkosti domníval jsem se také, že rozumím některým slovům jejich.

Příštího jitra pověděla mně Glumdalklič, moje Matička, vše, co chytře vyzvěděla na své matce. Ubohé dítě tisklo mne k srdci a plakalo zármutkem. Obávala se, že by mně neohrabaní diváci mohli ublížiti, umačkati mne nebo mně zlomiti nohu, kdyby mne ohmatávali svými nehoráznými pěstmi. Věděla také dobře, jak dbám svojí cti, a chápala, jak bude potupné, ukazovati mne za peníze každému, kdo přijde. Říkala, že jí otec i matka slíbili, že Gildrig bude její, a teď že se jí povede zase tak, jako před rokem, kdy jí slíbili jehňátko, a když bylo dosti tučné, prodali je řezníkovi.

Sám nebyl jsem ani tak smuten jako moje Matička. Doufal jsem neustále, že jednou přece se osvobodím, a co se týče hanby, býti za peníze ukazován jako divné zvíře — vždyť jsem zde byl

docela cizí, a neštěstí to nebude mně býti moci vytýkáno, vrátím-li se kdy do Anglie — ani králi anglickému by se v mém stavu nevedlo jinak.

Nazítří vzal mne hospodář s sebou do města; vstrčil mne do krabice, do níž udělal malá dvířka, abych mohl vcházeti a vycházeti, a navrtal do víka děr, abych se nezadusil. Krabici nesla Glumdal-klíč, jež seděla za otcem na koni; dovnitř mně dala malou žíněnku, abych si mohl lehnouti. Ačkoliv cesta tato trvala jen půl hodinky, vedlo se mně na ní přece zle, neboť kuň urazil každým krokem čtyřicet stop a skákal tak vysoko, že se pohyb jeho podobal kymácení korábu při prudké bouři, jenom že nárazy následovaly mnohem rychleji za sebou.

Hospodář zajel do zájezdního hostince, v němž obyčejně býval, a domluviv se s hostinským a vykonav nutné přípravy, najal giltruda či vyvolavače, jenž rozhlásil po celém městě, že „U zeleného orla“ ukazují nevídané zvíře, menší nežli splaknuk (malé zvířátko zemské, jenom as šest stop dlouhé), ale jinak úplně takové jako člověk, mluvící jako člověk a provozující mnoho podivných umělých kousků.

Pak byl jsem postaven na stůl v největším pokoji hospody, jehož jedna strana měřila asi tři sta stop. Moje malá ošetřovatelka stála na nízké stoličce vedle stolu, aby nade mnou bděla a napovídala mně, co mám dělati. Protože byl nesmírný nával, vpouštěl hospodář dovnitř vždycky jen třicet diváku. Chodil jsem po stole kolem dokola, jak mně

Moje malá ošetřovatelka stála na nízké stoličce vedle stolu . . . (Str. 20.)

nakazovala moje Matička; pak mně kladla otázky, i musil jsem odpovídati na ně co nejhlasitěji. Obracel jsem se opět a opět k obecenstvu, ukláněl jsem se, vítal jsem je a blýskal jsem se několika obraty, jimž jsem se naučil. Uchopil jsem náprstek, jež mně Glumdalklič podala jako sklínku na víno, a připíjel jsem na zdraví společnosti. Pak jsem vytasil svoji kosinku a šermoval jsem jí ve vzduchu jako šermířský mistr. Glumdalklič podala mně pak stéblo slámy, jímž jsem prováděl cvičení jako pikou, čemuž jsem se naučil v mládí. Bylo toho dne dvanáct představení, a dvanáctkrát musil jsem ukazovati všecky kousky svoje, až jsem byl únavou a zlostí polomrtev. Ti, kteří mne viděli, všude o mně povídali, a spousty zvědavců div že nevypáčily dvéře. Hospodář ve vlastním zájmu svém nechtěl nikomu dovoliti, aby se mne dotkl, nežli své dcerušce, a aby předešel všemu nebezpečení, nastavil kol dokola stolu lavice tak, že nikdo z diváků nemohl na mne dosáhnouti. Přece však bylo by se skoro stalo neštěstí. Nezbedný školák hodil totiž lískovým oříškem po mé hlavě a mířil tak dobře, že by mne o vlas byl zasáhl. Ježto oříšek ten byl tak veliký jako tykev a byl vržen velmi prudce, byl by mně jistě roztrástil lebku. Dostalo se mně však zadostiučinění, bylť kluk s pořádným výpraskem vyhozen ze dveří.

Pán můj dal rozhlásiti, že budu o příštím trhu opět ukazován.

Zatím snažil se nalézti způsob, jak by mně usnadnil cestování, k čemuž měl ovšem dosti příčin,

neboť první cesta moje a osmihodinné představení potom vysílily mne tak, že jsem sotva stál a mluvil. Uplynuly tři dny, nežli jsem se úplně zotavil, ale také doma neměl jsem klidu, neboť přicházelo všecko panstvo z dalekého okolí, podívat se na mne. Pánovi mému se při tom nevedlo zle, dalť si platiti za každé představení doma, i když byla přítomna toliko jediná rodina, stejně jako ode všeho obecenstva v hostinci. Měl jsem tedy trápení po celý týden, ačkoliv jsem nebyl na trhu; jenom ve středu jsem měl pokoj, jeť středa u nich nedělí.

Pán můj vida, jaký prospěch má ze mne, umínil si cestovati se mnou po větších městech království. Opatřil se vším potřebným, rozloučil se s rodinou, a 17. srpna 1703, skoro dva měsíce po mém příchodu do této země, vydali jsme se na cestu do hlavního města, tisíc mil od našeho domu. Glumdalklič posadil otec za sebe na koně; měla mne na klíně v krabici, již si ovázala kolem pasu. Dívčina vyložila krabici na všech stranách nejměkčím sukнем, jaké mohla sehnati, vypošťářovala ji, dala do ní postýlku své panenky, opatřila mne prádlem a vším ostatním a zařídila vůbec vše co možná pohodlně. Měli jsme s sebou jen jednoho čeledína, jenž jel za námi se zavazadly.

Pán můj ukazoval mne nejen ve všech městech, jimiž jsme jeli, ale také ve všech vesnicích a panských sídlech na třicet mil vpravo i vlevo. Denně urazili jsme jen čtyřicet až padesát mil, neboť Glumdalklič naříkala, chtěc šetřiti mne, že ji jízda una-

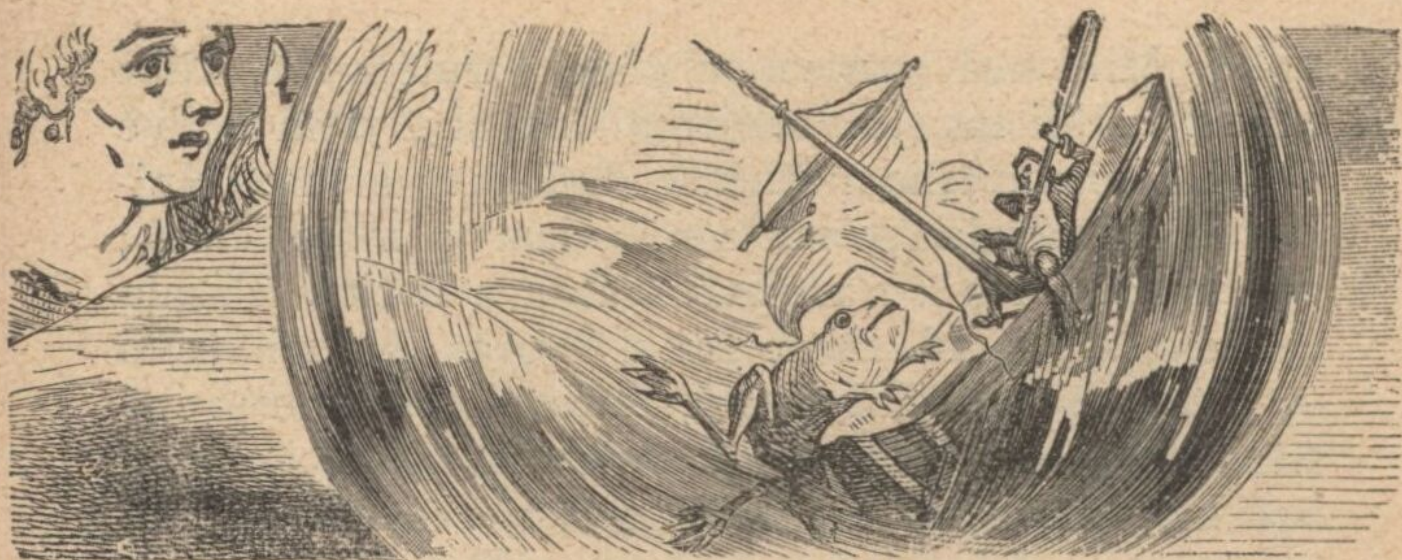
uje. Brala mne často na moji žádost z krabice, abych se nadýchal čersvého vzduchu. Cesta naše trvala deset neděl, a vystoupil jsem v osmnácti velikých městech a nesčíslných městečkách a vesnicích.

Dne 26. října dorazili jsme do hlavního města, zvaného Lorbrulgrud, „Pýcha světa“. Pán můj ubytoval se v hlavní třídě nedaleko královského zámku a dal po městě nalepiti plakáty, na nichž byly moje osoba a moje schopnosti podrobně popsány. Pak najal veliký sál, uprostřed něhož byl postaven stůl šedesát stop dlouhý a široký, na němž jsem se měl produkovati a jenž byl kol do kola obehnán tři stopy vysokým zábradlím, abych nemohl spadnouti. Byl jsem ukazován desetkrát k všeobecnému obdivu a spokojenosti.

Mluvil jsem již dosti dobře domácí řečí a rozuměl jsem každému slovu. Naučil jsem se také abecedě a mohl tedy podati několik dokladů své učelivosti. Glumdalklič byla totiž doma i po cestě mojí učitelkou. Měla s sebou v kapse malou knížečku, ne o mnoho větší nežli náš zeměpisný atlas; byl to katechismus jejich náboženství. Z něho naučila mne čísti.

Drápala se na loďku a naklonila ji na stranu . . . (Str. 44.)

III.

Následkem neustálého, každodenního namáhání jsem konečně povážlivě ochuravěl; čím více se plnil měšec pánův, tím byl nenasytnější. Pozbyl jsem chuti k jídlu a zhubeněl jsem takřka na kost. Hospodář to pozoroval a domnívaje se, že již nebudu dlouho na živu, umínil si co možná nejvíce ze mne ještě vytěžiti tím, že mne výhodně prodá.

Co se zanášel myšlénkami těmi, přišel posel královský s rozkazem, aby mne ihned přinesl ke dvoru a ukázal královně a dvorním damám. Některé z těch mne již viděly a vyprávěly roztodivné věci o mojí kráse, o mém rozumu a způsobném chování. Její veličenstvo i všecka družina velice se pobavila výstupem mým. Poklekl jsem pak a prosil za dovolení, abych směl královně políbiti

nohu. Milostivá panovnice podala mně však, když mne vysadili na stůl, svůj malíček, jež jsem uctivě objal a hrotu jeho něžně se dotkl rty svými. Královna vyptávala se na moji vlast a moje cesty; odpovídal jsem co možná krátce a určitě. Tázala se mne, nemám-li chuť, žíti u dvora. Uklonil jsem se hluboce a odvětil uctivě, že jsem otrokem svého pána, kdybych však mohl svobodně voliti, že bych byl hrd, kdybych mohl život svůj zasvětiti jejímu veličenstvu. Obrátila se pak na mého pána s otázkou, nechtěl-li by mne za slušný obnos prodati, a pán můj, jenž se obával, že již ani měsíc nevydržím na živu, byl rád, že se mne zbaví, a požádal za mne tisíc dolarů, jež mu byly ihned vyplaceny. Každý ten zlatý dolar byl tak veliký, jako náš talíř. Pak vyprosil jsem si ještě jako zvláštní milost, aby také Glumdalklič byla přijata do služeb královni-
ných a zůstala i dále mojí pěstounkou a učitelkou.

Královna splnila žádost moji, a také hospodář rád svolil, lichotiloť mu, že bude míti dceru u dvora; dobré dítě to neskrývalo svoji radost. Bývalý pán můj rozloučil se pak se mnou pravě, že ho těší, že mne zanechává v dobré službě; odpověděl jsem mu však jenom němou úklonou.

Královna povšimla si této chladnosti mé a ptala se mne po příčině. Vyznal jsem se bez okolků, že nevím, zač bych mu byl vděčen, leda snad za to, že ubohému neškodnému tvorů, jež náhodou našel na poli, nerozbil hlavu, toto dobrodiní však že dávno již má oplaceno ziskem, jež měl ze mne, ukazuje mne za peníze. Ostatně že byl život, jaký

jsem měl u něho, nadmíru úmorný, tak že jsem při něm přišel o zdraví. Kdyby můj trýznitel nebyl se domníval, že mne již dlouho nebude moci ukazovati, že by mne její veličenstvo nebylo dostalo tak lacino. Pod její milostivou ochranou však že již cítím, jak se mně vracejí síly životní, a doufám, že obavy bývalého pána mého budou zbytečny.

To asi byl obsah řeči mé, kterou jsem přednesl s četnými chybami a velmi pracně. Královna milostivě zamhouřila oko nad nedostatečnou mou znalostí jazyka a byla nanejvýš užaslá, že nalézá tolik rozumu u zvířátka tak drobounkého. Vzala mne do ruky a nesla ke králi, jenž se právě vrátil do své pracovny. Jeho veličenstvo král nevšiml si zprvu mé postavy, ale otázal se jen odměřeně královny: „Od kdy máte v zálibě splaknuky?“ Splaknuk nazývali nejmenší zdejší zvířátko, a za takové mne také patrně pokládal, jak jsem ležel královně na dlani. Královna však mne v nejveselejším rozmaru postavila něžně na psací stůl a poručila mně, abych se sám představil jeho veličenstvu, což jsem učinil co možná krátce. Glumdalklič, jež čekala za dveřmi, byla pak vpuštěna dovnitř a potvrdila vše, co se dělo se mnou od mého příchodu do domu otce jejího.

Král, vladař velice vzdělaný, domníval se s počátku, když mne viděl zpříma choditi, že jsem uměle zhotovený automat — hračky takové dovedou tu výborně dělati. Když však uslyšel můj hlas a shledal vše, co jsem řekl, rozumným a správným, nemohl skrýti svůj podiv.

Vypravování moje o tom, jak jsem se do země jeho dostal, ho neuspokojilo; domníval se, že jest to lež smluvená mezi Glumdalklič a jejím otcem a že mne vycvičili, abych dovedl pronésti několik naučených slov, aby mne tím dráže prodali. V tomto domnění vyptával se mne ještě dále, a dostávalo se mu správných odpovědí, kterým nebylo lze vytýkati nic jiného nežli cizí přízvuk a nedostatečnou znalost řeči.

Jeho veličenstvo král dal povolati tři veliké učence, aby pověděli, co o mně soudí. Pánové ti si mne chvílku prohlíželi a byli brzy hotovi se svým úsudkem. Shodovali se všichni v tom, že jsem nemohl vzniknouti přirozeným způsobem, protože prý nejsem života schopen, ježto si nedovedu vyhledati potravu ani rychlostí, ani lezením po stromech, ani hrabáním v zemi. Podle zubů mých soudili, že patřím k zvířatům masožravým. Čím se však živím, bylo jim záhadné — snad prý hlemýždi a hmyzem. Konečně shodli se na tom, že jsem relplum skalkar, hříčka přírody, jež se vyskytuje jednou za tisíc let.

Po tomto učeném rozhodnutí vyprosil jsem si, aby mne vyslechli. Obrátil jsem se ke králi a ujišťoval jsem ho, že přicházím ze země, kde žije ještě mnoho milionů lidí stejných, jako jsem já, a kde zvířata, stromy, domy i vše ostatní jest velikosti mé úměrné, a ve vlasti tedy že jsem docela dobře schopen hájiti se a hledati si živobytí, jako kterýkoli poddaný jeho veličenstva. To že se mně zdá dostatečnou odpovědí na vývody učených pánů.

Odpověděli na to jen pohrdavým úsměvem; hospodář prý mne dobře poučil. Král však, jenž je bystrozrakem předčil, propustil je a poslal pro hospodáře, jenž na štěstí dosud neodešel z hlavního města. Byl vyslechnut nejdříve zvláště, pak u přítomnosti dívčiny a mé, a konečně počalo jeho veličenstvo připouštěti, že slova naše přece snad jsou pravdivá. Poručil mne zvláštní péči královnině a ustanovil, aby také Glumdalklič zůstala u mne ve své hodnosti pěstounky. Byl pro ni upraven vhodný pokoj v královském zámku, obdržela jakousi vychovatelku, aby ji naučila trochu dvorským způsobům, komornou, aby ji oblékala, a dvě jiné služky k ostatní obsluze; péče o mne byla však ponechána jenom jí. Královna objednala od svého truhláře pro mne skříňku, v níž bych mohl spáti; měla býti zhotovena přesně dle údajů mých a mé opatrovatelky. Truhlář měl dobrou hlavu a zhotovil podle mého návrhu za tři neděle dřevěnou komůrku šestnáct stop dlouhou a širokou a dvanáct stop vysokou. Strop z jediného prkna sestávající mohl býti nazdvižen, aby bylo lze lůžko moje, dvorním čalouníkem dovedně zhotovené, dovnitř postavit a vyndati. Glumdalklič vyndávala lůžko každodenně, aby je dala vyvětrati, a upravovala je vlastnoručně. Dovedný soustružník, proslulý výrobou jemných hraček, zhotovil mně dvě židle s lenochy a trnoži, dva stolky a skříň, do níž jsem dával svoje věci. Užil k tomu látky, ne nepodobné slonovině. Pokojík můj byl se všech stran vypolštářován, i podlaha i strop, aby se předešlo kaž-

dému neštěstí, a při jízdě aby zmírněny byly nárazy, kdyby mne vzali s sebou do kočáru. Přál jsem si ještě zámek na dvéře, abych se zabezpečil před krysy a myšmi, a zámečník jej po mnohých pokusech konečně svedl. Klíč vstrčil jsem do kapsy, protože jsem se bál, že by jej Glumdal-klič mohla ztratiti. Královna dala mně také ušiti šaty z nejjemnějšího hedvábí; nebylo o mnoho silnější, nežli ložní pokrývka, přece však jsem se z počátku v tom sotva mohl hnouti. Šaty moje byly ušity podle domácího střihu, polo perského, polo čínského; byl to kroj pohodlný a slušný.

Královna tak si oblíbila společnost moji, že mne i při stole chtěla míti u sebe. Byl mně na témže stole, na němž jedla, prostírán těsně po její levici stoleček, u něhož jsem seděl na maličké židličce. Hned za mnou pak stála vždy Glumdal-klič, aby nade mnou bděla a posluhovala mně. Měl jsem úplný svůj stříbrný příbor stejně jako královna, jenže vypadal příbor můj vedle jejího asi tak jako nádobíčko pro loutku. Moje malá pěstounka ukládala jej do stříbrného pouzdra, jež nosila v kapse; kdykoli jsem ho potřeboval, dávala mně jej, dříve jej sama dobře očistivši. S královnou jedly mimo ni jen ještě dvě princezny královské, starší šestnáctiletá, mladší bylo tehdy třináct let a měsíc. Její veličenstvo královna dávala mně na talíř vždy kousíček masa, jež jsem si pak sám krájel; bavilo ji velice, když mě viděla pojídati sousta tak drobounká. Ač královna sama jedla jen málo, vzala si pokaždé na vidličku kus masa, jímž by se u nás

nasytilo tucet hladových mlatců. Podívané té zvykl jsem jen těžko. Skřivánka rozchroupala v zubech i s kostmi i se vším všudy, ačkoli byl devětkrát tak veliký jako hodný krocan, a sousta chleba, jež si podávala do úst, byla za pořádný bochník. Pila ze zlatého poháru, vědro na každý doušek. Nůž její byl dvakrát delší nežli naše kosa, lžíce, vidličky a ostatní náčiní v témž poměru. Jednou požádal jsem ze zvědavosti Glumdalklič, aby mně ukázala několik jiných jídelních stolů v zámku, na nichž bylo narovnáno as tucet nožů a vidliček; nespatriil jsem nikdy nic hroznějšího.

Každé středy — jak jsem se již zmínil, jest tu středa nedělí — obědvá všecka rodina královská pohromadě v komnatě královnině. Král si mne již také velmi oblíbil, býval tedy můj stoleček kladen po jeho levici, před jeho slánku. Jeho veličenstvo rád se mnou rozmlouval, vyptával se mne na zvyky, náboženství, zákony, státní zřízení i pokrok věd v Evropě; odpovídal jsem na otázky jeho, jak jsem dovedl. Činil o všem, co jsem řekl, velmi vtipné poznámky, jež svědčily o jeho bystrozraku a soudnosti. Ovšem nebyl docela prost předsudků, v nichž byl vychován. Tak když jsem kdysi trochu příliš horlivě rozplýval se chválou své milé vlasti, hovoře o jejím obchodu, válkách na zemi i na moři, církvi a náboženství i politických stranách, vzal mne do pravé ruky, levicí mne pohladil a hlučně se směje obrátil se k prvnímu ministrovi, jenž stál za ním s bílou holí, skoro tak velikou jako hlavní stěžeň naší admirálské lodi, a pravil mu: „Jak bídná jest

přece jen sláva lidská, může-li se po ní opičiti hmyz tak nepatrný! A přece,“ pokračoval, „vsadil bych se, že ti tvorečkové mají také svoje tituly a svoji ctižádost stejně jako my; dělají si díry a hnízda a říkají tomu domy a města; nafukují se ve svých šatech a kočárech; milují, bojují, vraždí; prou se, rozumují, klamou, zrazují...“ a tak to šlo dále. Já jsem při tom nevolí rděl se a bledl, slyše, jak nepěkně mluví o veliké vlasti mé, vládkyni v míru i ve válce, sídle ctnosti, zbožnosti a pravdy, podporovatelce umění, hrdosti a závisti Evropy.

Nemohl jsem ovšem ani pomyslit na to, abych si za urážky ty zjednal zadostučinění; když pak jsem mohl klidněji uvažovati, uznal jsem, že nemám příčiny ke hněvu. Neboť když jsem prožil několik měsíců mezi těmito lidmi a zrak můj navykl si jinému poměru velikosti, zmizel první tísnivý dojem, kterým na mne působil svět obrů, a kdyby tehdy byla předstoupila přede mne společnost anglických pánů a dam v slavnostních úborech, s řádovými stužkami a nekonečnými poklonami — nebyl bych se věru zdržel smíchu, stejně jako král a jeho družina. Ba musil jsem se smáti sám sobě, vzala-li mne královna na ruku a přistoupila se mnou k zrcadlu, v němž se obrazy postavily nás obou v životní velikosti. Nemohlo býti nic směšnějšího nežli srovnání mezi námi — a konečně počal jsem sám docela vážně domýšlet se, že jsem býval dříve také tak veliký, ale že jsem se o tolik scvrkl.

Nic mne nezlobilo více nežli trpaslík královnin; byla to nejmenší lidská bytost v zemi té (myslím,

Král nemohl skrýti svůj podiv . . . (Str. 28.)

že nebyl ani třicet stop veliký); vida (mne ještě daleko menšího počal se nadýmati, hráti si na velikého a vtipkovati o méj maličkosti. Mstil jsem se mu tím, že jsem mu říkal bratře nebo ho vyzýval do křížku a podobně, jak se navzájem zlobívají panoši u dvora. Jednou při obědě dopálil se zlomyslný ten čertík tak pro něco, co jsem mu řekl, že náhle přiskočil ke mně, uchopil mne, vhodil do veliké stříbrné mísy se smetanou a utekl. Padl jsem do smetany po hlavě a kdybych nebyl býval dobrým plavcem, bylo by se mně vedlo zle, bylat' Glumdalklič právě na druhém konci komnaty a královna neměla tolik duchapřítomnosti, aby mně skočila na pomoc. Malá pěstounka moje rychle přiběhla a pomohla mně z mísy — ale smetany jsem se napolykal již dosti. Odnesla mne na lůžko — jiné neštěstí však se nestalo, nežli že jsem měl zkažený oblek. Trpaslík dostal pořádný výprask a za trest musil vypiti všecku smetanu, v níž jsem se vykoupal. Mimo to upadl navždy v nemilost, a královna darovala ho brzy potom kteréši vznešené dámě; již jsem ho nespatriil, a nehněval jsem se ovšem proto. Zlomyslný netvor ten byl by mně mohl vyvésti ještě mnoho nepěkného!

Již před tím provedl mně hanebný kousek, kterému se královna sice srděčně zasmála, ale byl by býval hned tehdy zapuzen ode dvora, kdybych se nebyl za něj velkomyslně přimluvil. Královna vzala si na talíř morkovou kost, a když z ní vybrala morek, dala ji zpět do mísy. Trpaslík vyčkal si okamžik, kdy Glumdalklič odešla k vedlejšímu

stolu, vystoupil na její stoličku, uchopil mne oběma rukama, stlačil mně nohy těsně dohromady a vrazil mne až po ramena do morkové kosti; zůstal jsem tak chvíli a vypadal jsem ovšem velmi směšně. Myslím, že uplynula aspoň minuta, nežli kdo zpozoroval, co se stalo se mnou, neboť jsem nechtěl křičeti. Nespálil jsem se, neboť kost byla vychladlá, ale ponožkám a kalhotům svým nevedlo se dobře. Trpaslík na přímluvu moji vyvázl několika notnými ranami.

Královna dobírala si mne často pro moji lepkavost a tázala se mne kdysi žertem, jsou-li všichni moji krajané takoví strašpytlové, jako já. Příčina otázky její byla tato: Země v létě jest velmi sužována mouchami, a ošklivá zvířata tato, tak veliká jako náš skřivan, nedopřála mně u stolu ani okamžik klidu svým věčným bzučením a bručením kolem mých uší. Sedala mně také často na talíř a znečišťovala jej, což ovšem nepřispělo k zvýšení mé chuti. Často sedaly mně nestydaté mouchy také na nos nebo na čelo a píchaly mne, nežli jsem se nadál, šířice kolem sebe mimo to ještě protivný zápach. Mohl jsem zcela dobře rozeznati také lepkavou hmotu, kterou, jak nám vyprávějí přírodopisci, udržují se mouchy na stropě. Míval jsem mnohou půtku s dotěrným hmyzem tím a vyskočil jsem pokaždé, kdykoli mně netvor takový usedl na obličej. Trpaslík se bavil tím, že nachytl much do hrsti, jako u nás dělávají školáci, a pouštěl mně je náhle pod nos, aby mne postrašil a královnu pobavil. Sekával jsem pak nožem svým do much

v letu, kteréžto dovednosti mé nemálo se obdivovali.

Kteréhoš jitra postavila mne Glumdalklič se skřínkou mojí na okno, jak činívala, když bylo pěkně, abych se nadýchal svěžího vzduchu, neboť jsem nestrpěl, aby mne věšeli na hřebík před okno, jako věšívají u nás ptáky v kleci. Otevřel jsem jedno ze zasouvacích oken, usedl za stůl a snídal kus cukrového koláče; vůní jeho přilákáno bylo asi dvacet vos, vlétly dovnitř a hučely hůře nežli dvacaterý dudy. Několik jich vrhlo se ihned na můj koláč a rvalo mně ho po kusech z ruky; ostatní obletovaly mně hlavu. Obávaje se, aby mne nepobodaly, vyskočil jsem, vytasil svoji zbraň a napadl je ve vzduchu. Čtyři jsem zabil, ostatní uletěly, načež jsem ihned zavřel okno. Vosy ty byly veliké jako koroptve; vyňal jsem jejich žahadla a shledal, že jsou půldruhého palce dlouhá a ostrá jako jehly. Bedlivě jsem si je všecka uložil a vrátiv se do vlasti, ukazoval jsem je vedle některých jiných znamenitostí několika evropským učencům. Tři žahadla ta daroval jsem později škole v Greshamu, čtvrté mám posud.

Stručně popíšu nyní zemi, v níž jsem se octl, pokud jsem ji mohl seznati. Říše králova jest asi šest tisíc mil dlouhá a tři až pět tisíc mil široká (evropští zeměpisci nemají pravdu, domnívajíce se, že mezi Japanem a Kalifornií není nic než voda). Jest to polouostrov, ohraničený na severovýchodu vysokým horským hřebenem, nepřestupným proto,

že vrcholy jeho jsou sopky. A také ani největší učenci nevědí, jsou-li za horami těmi také lidé a jací jsou. Na třech ostatních stranách jest království obklopeno mořem. Nikde není ani jediného přístavu, a také ústí řek jsou plna ostrých úskalí a moře nebezpečných mělčin, že ani nejlehčí loď nemůže se na ně odvážiti. Proto jsou obyvatelé od všeho ostatního světa odloučeni. Na velikých, rybnatých řekách provozuje se však čilá plavba; mořské ryby chytají jen zřídka, nejsou větší než v mořích evropských a nestojí tudíž za chytání. Vyplývá z toho, že příroda obrovské ty výtvoř rostlinné a živočišné omezila toliko na tuto pevninu; důvody toho vysvětliti, musím ponechati učencům. Tu a tam chytí také velrybu, jež se pochroumala na úskalích; nižší třída si pak na ní pochutnává. Viděl jsem tu velryby, které jeden muž sotva unesl na ramenou; dopravují je mnohdy v koších do Lorbrulgrudu. Zvlášt velikou velrybu viděl jsem jednou na míse na královské tabuli; ale patrně příliš nechutnala; skoro se mně zdá, že si ji ošklikili pro její velikost.

Země jest hustě obydlena, čítá jednapadesát velkých měst, skoro sto hradbami obehnaných míst a mnoho vesnic. Popíšu jen hlavní město Lorbrulgrud. Jest rozděleno řekou ve dvě části téměř stejné. Domů jest v něm přes osmdesát tisíc a obyvatel přes šest set tisíc. Délka jeho obnáší tři glomglungy (asi čtyřiapadesát anglických mil) a šířka dva a půl. Sám jsem to měřil na obrovské mapě, z rozkazu králova zhotovené.

Královský palác jest budova dosti nepravidelná; jest to spíše skupina staveb, zaujímající v objemu asi sedm anglických mil. Hlavní komnaty jsou průměrně dvě stě čtyřicet stop vysoké a poměrně k výšce široké a dlouhé.

Pro Glumdalklič a pro mne byl vykázán jeden kočár, v němž často vyjížděla do města se svojí vychovatelkou. Mne brávaly vždycky s sebou v mé krabici; často mne však dívka na prosbu moji z ní vzala a držela mne v ruce, i mohl jsem si zcela pohodlně prohlížeti domy i lidi. Kdysi dala vychovatelka zastaviti před několika krámy. Žebráci obklopili ihned se všech stran kočár; pohled na ně byl evropským očím hrůzný, byliť to vesměs mrzáci a nemocní.

Mimo skříňku, v níž jsem obyčejně bydlil, byla mně pro pohodlí na cestách zhotovena skříňka menší, dvanáct stop dlouhá a široká a deset stop vysoká. Královna se tím zavděčila mé pěstounce, protože druhá skříňka byla pro Glumdalklič trochu veliká a těžká, když ji měla držeti na klíně. Okna nové skříňky byla z venčí opatřena silnou drátěnou mříží; ve stěně, jež neměla oken, byly zapuštěny dvě silné skoby, aby osoba, která mne nesla, při jízdě na koni mohla jimi protáhnouti řemen a připnouti si skříňku k pasu. Byla-li Glumdalklič zaměstnána, brával mne k sobě starý, rozumný sluha, na nějž jsem se mohl úplně spolehnouti, když jsem provázel královské panstvo na vyjíždkách nebo chtěl navštívit některou vznešenou dámu nebo ministra — bylť jsem záhy oblíben v nejvyšších kru-

zích. Ve skřínce měl jsem polní lůžko a visutou rohožku, dvě židle a stolek, jež byly k podlaze upevněny jemnými šrouby.

Byl jsem velmi zvědav podívat se na hlavní chrám a zvláště věž jeho, nejvyšší v zemi. Dal jsem se tam dovézti, musím však přiznati, že neuspokojil moje očekávání. Budova nebyla od země k nejvyššímu vrcholu vyšší tří tisíc stop, v poměru k velikosti těchto lidí málo. Krásou a důkladností stavby nahražovala však věž úplně tento nedostatek. Zdi její byly skoro sto stop silné a zbudovány z kvádrů, měřících čtyřicet stop ve čtverci; ve výklencích vnějších umístěny jsou mramorové sochy bohů a králů. Měřil jsem uražený malíček jedné sochy, zapadlý mezi kamení; byl čtyři stopy a jeden palec dlouhý. Glumdalklič zabalila si ho do kapesníčku a v kapse si ho donesla domů, kde jsem ho později našel mezi jejími hračkami.

Byl bych v zemi té býval dosti šťasten a spokojen, kdybych pro maličkost svoji nebyl býval vysazen tolika směšným a nepříjemným náhodám a nehodám; uvedu jen několik z nich. Glumdalklič brávala mne často s sebou v menší skřínce do zámecké zahrady, kde mne nosila na ruce nebo také nechala procházeti se. Kdysi šel trpaslík za námi — ještě v době, nežli musil opustiti dvůr — a když jsme usedli pod zákrskem jabloňovým, rozzlobil se pro nějaký vtip můj, chopil se kmene jabloně a jal se jím třásti. Ohromná jablka sypala se jako krupobití, a když jsem se sehnul, zasáhlo mne jedno do zad, že jsem padl na nos.

Jindy mne posadila Glumdalklič na měkký trávník, sama se pak opodál procházela se svou vychovatelkou. Tu počaly najednou tak prudce padat kroupy, že hned první, jež mne zasáhla, srazila mne k zemi. Byly by mne zajisté utloukly, kdyby se mně nebylo poštěstilo po všech čtyřech dolézti pod zimostřezový kříček. Byl jsem tak zveden a od hlavy až k patě pokryt boulemi a modřinami, že jsem se po deset dní nemohl ukázati.

Ještě nebezpečnější příhoda stala se mně v téže zahradě jindy; Glumdalklič nechala mne — jak často činívala na moje prosby — na trávniku a odešla s vychovatelkou a několika známými damami do jiné části zahrady. Najednou přiběhl ke mně malý bílý psík křepelák. Náležel dvornímu zahradníkovi a dostal se do zahrady náhodou. Očichal mne, několikrát skočil přese mne, pak mne vzal do tlamy a donesl mne svému pánovi, před nímž mne opatrně položil na zemi. Na štěstí pro mne byl tak dobře vycvičen, že mně neublížil ani šaty mně nepotrhal. Ubohý zahradník, jenž mne znal a měl mne rád, byl v hrozných úzkostech. Vzal mne na ruku, hladil a vyptával se, není-li mi nic; vzpamatoval jsem se teprv po chvílce, načež mne donesl mé pěstounce, jež mne již všude hledala. Královně byla tato nehoda moje zamlčena.

Od té doby umínila si Glumdalklič, že mne již nikdy nepustí s očí. Obával jsem se toho již dávno a proto jsem jí také zamlčel několik drobnějších příhod, jež mne potkaly, když jsem býval sám. Tak jednou, když jsem se procházel zahradou, vra-

Mnohdy plavíval jsem se také ve velikém skleněném zvonu . . .
(Str. 43.)

zil na mne krahujec a byl by mne unesl ve svých pařátech, kdybych nebyl vytasil svoji zbraň a utekl se pod husté křoví. Jindy vystoupil jsem na vrchol krtiny a spadl jsem až po krk do díry krtkovy, a opět jindy poranil jsem si nohu o hlemýždí skořápku, upadnuv přes ni.

Nevím, zda mne více bavilo či zlobilo, že ani nejmenší ptáčekové se mne nebáli. Poskakovali kolem mne bez bázně a strachu, nedávající se mnou nijak vyrušovati. Jednou mně drozd vytrhl z ruky kus koláče, ježž mně právě dala Glumdalklič k snídání. Chtěl jsem ho odehnati, ale otočil se směle po mně a kloval mne do prstů, tak že jsem ho musil nechat; pak odhopkoval klidně dále a hledal si opět červy a hlemýždě. Jednou vzal jsem si silný obušek a zasáhl jsem vši silou konopku tak, že se svalila, načež jsem ji uchopil oběma rukama za krk a vítězoslavně jsem s ní utíkal k své pěstounce. Pták však byl jen omráčen; vzpamatoval se záhy a počal křídly kolem sebe tak tlouci, že jsem měl sto chutí, pustiti jej. Ještě v čas přišel mně na pomoc sluha a zakroutil mu krk. Příštího dne byl mně na rozkaz královnin upraven k obědu. Konopka ta byla poněkud větší nežli naše řabuť.

Královna, jež mne často slýchala vyprávěti o mých cestách námořních a chápala se každé příležitosti, aby mne povyrazila, býval-li jsem trudno-myslný, tázala se mne kdysi, dovedu-li zacházeti s plachtami a vesly a nebylo-li by trochu veslování prospěšno mému zdraví. Odvětil jsem, že se v obojím vyznám dobře, neboť ačkoliv vlastním po-

voláním mým jest lékařství, musil jsem často přiložit ruku k dílu jako kterýkoli námořník. Dovednost moje že mně však v zemi její není nic platna, protože nejmenší člunek zdejší jest tak veliký, jako řadová loď první třídy u nás, a ve člunu přiměřeně velikém že bych se nemohl odvážiti na žádnou zdejší řeku. Královna vyzvala mne pak milostivě, abych udal dvornímu truhláři, jak má býti člun můj sestrojen; o místečko, kde bych se mohl plavbou baviti, že se postará také. Tento truhlář byl dovedný muž; za mého návodu zhotovil v desíti dnech roztomilou gondoli, jež by pohodlně byla pojala deset Evropanů. Královna měla z ní takovou radost, že s ní hned běžela ke králi, jenž poručil, abych v korytě u studně ukázal svoji obratnost v plavbě. Tam jsem však měl málo místa. Královna připadla na nápad daleko šťastnější. Dala zhotovit dřevěnou nádržku tři sta stop dlouhou, padesát stop širokou a osm hlubokou; nádržka ta byla pořádně vysmolena. Ve dně byl kohout k vypouštění vody. Projížděl jsem se často k potěšení svému i k zábavě královny a jejích dam, jež se často po celé hodiny obdivovaly mé zručnosti a obratnosti. Často napjal jsem také plachty, a pak jsem jen kormidloval, neboť dámy mně svými vějíři dělaly vítr. Unavilo-li je to, zavolaly několik pážat, a ta foukala. Když bylo po všem, odnášela Glumdalklič člun vždy do svého pokoje a věšela jej na hřebík, aby vyschl.

Mnohdy plavíval jsem se také na loďce své ve velikém skleněném zvonu, dopola naplněném

vodou. Jednou dostala se nedbalostí jednoho ze sluhů, kteří vždy po třech dnech naplňovali zvon čerstvou vodou, do něho ohromná žába. Vylezla teprve, když jsem vsedl do své loďky, již si bezpochyby vyhlídla za pohodlné místočko k odpočinku; drápala se tedy na ni a naklonila ji při tom tak na stranu, že jsem se musil vší silou opřítí o stranu opačnou, aby se loďka nepřevrhla. Když se žába dostala do člunu, počala jako střeštěná skákati mně přes hlavu, při čemž mně obličej i šaty postříkala hnusným slizem. Jak živ jsem neviděl neohrabanější zvíře, nežli tuto žabu. Pokynul jsem však své pěstounce, že se s ní vypořádám sám; pak pustil jsem se do žáby veslem a donutil jsem ji, že se vrátila do vody.

Největší nebezpečí, jež jsem v této zemi přestál, připravila mně opice, patřící jednomu z úředníků kuchyňských. Glumdalklič zavřela mne ve svém pokoji a odešla. Bylo velmi horko a okno pokoje jakož i okna mé větší skřínky, v níž jsem obyčejně pobýval pro její prostornost a pohodlí, dokořán otevřena. Seděl jsem klidně za svým stolem, když cosi dopadlo oknem do pokoje a podivnými skoky pohybovalo se po něm. Ačkoliv na nejvyšší uleknut, odvážil jsem se přece vyhlédnouti, a tu jsem spatřil, jak opice provádí v pokoji své nejsměšnější kousky a všecko zvědavě prohlíží a přehrabuje, až se octla u mé skřínky, jež nyní zaujala všecku pozornost její. Pozdvihla ji, potřásla jí, zkoušela okna a dvéře a měla z ní patrně velikou radost. Utekl jsem se do nejvzdálenějšího

koutku, leč šklebící se tvář opice, se všech stran nakukující dovnitř, popletla mne tak, že jsem zapomněl skrýti se pod postel, ač bych to byl mohl docela dobře učiniti. Konečně mne opice zahlédla a sáhla po mně ihned prackou, jako kočka, hrající si s myší, a ačkoliv jsem úzkostlivě běhal sem a tam, abych jí unikl, popadla mne přece za cíp kabátu a vytáhla mne ven. Vzala mne do pravé přední pracky a držela mne jako chůva nemluvně, a když jsem sebou začal házeti a vzpouzeti se, přitiskla mne tak, že jsem se odhodlal odevzdati se v osud svůj. Nejspíše pokládala mne opice za mladého příbuzného svého, neboť zacházela se mnou velmi něžně a druhou prackou mne hladila po obličejí. Ze hry své byla vyrušena hlukem u dveří, jež někdo otvíral, načež chvatně vyskočila se mnou oknem a po rouře okapní vylezla na sousední střechu. Zaslechl jsem ještě, jak Glumdalklič vykřikla; záhy pak bylo pobouřeno celé křídlo královského hradu. Sluhové spěchali pro řebříky, a sta lidí stálo v nádvoří, pozorujíc opici, jež pohodlně usedla na výčnělku střechy, držíc mne v náručí jako nemluvně a krmíc mne zásobami ze svých toreb lícních a tlukouc mne, nechtěl-li jsem jísti. Někteří z diváků dole nemohli se zdržeti smíchu; nemohl jsem jim toho konečně zablíti, bylať podívaná ta asi dosti směšná pro každého mimo mne. Někteří házeli také kameny, aby opici sehnali dolů; to však bylo přísně zakázáno z obavy, abych sám nebyl poraněn.

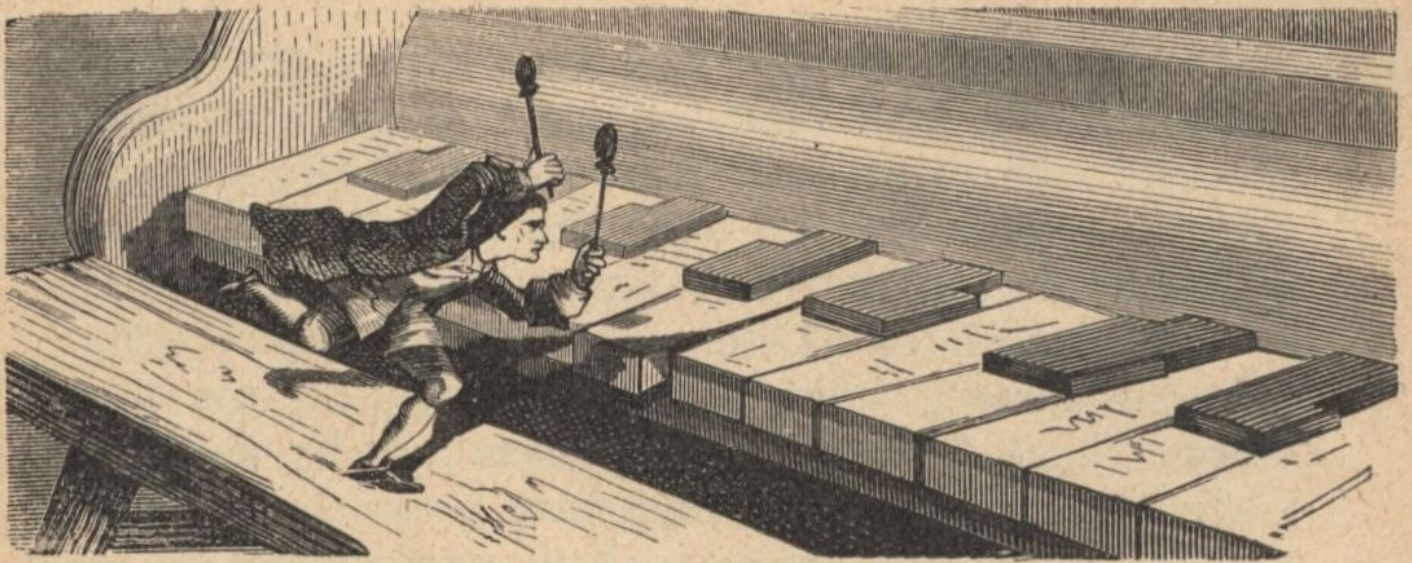
Konečně přistaveny řebříky, po nichž stoupalo na střechu několik mužů. Když to opice spatřila a uvážila, že o třech nohách nebude moci dosti rychle prchat, upustila mne na prejzovou střechu a utekla. Tak seděl jsem tu ve výši pěti set loket a čekal jsem každý okamžik, že mne vítr smete nebo v závratí že se skutálím po příkré střeše až do okapu; zavřel jsem oči a přimknul se vší silou k prejzu, na němž jsem seděl. V tom ucítil jsem, jak se mne chápe záchranná ruka. Byl to jeden ze sluhů mé pěstounky, poctivý, roztomilý hoch; strčil mne do kapsy a šťastně se mnou slezl dolů. Byl jsem téměř zadušen špinavými sousty, jež mně opice nacpala do krku. Pěstounka moje snažila se je vyndati malou jehlicí; silné zvracení mně ulevilo. Byl jsem však tak sláb a pomačkán, že jsem si čtrnáct dní poležel. Král, královna i dvořané poptávali se denně po mém zdraví, a královna mne sama několikráte navštívila v době té. Opice však byla zastřelena a vydán rozkaz, že žádné zvíře takové nebude trpěno v královském hradě.

Když jsem uzdraviv se poprvé opět došel ke králi, abych mu vzdal díky za milost mně prokázanou, mluvilo jeho veličenstvo žertovně o mé nehodě a vyptávalo se mne, „jaké byly myšlenky moje, když mne měla opice ve svých spárech, jak mně chutnala sousta, kterými mne krmila, jak povzbudil moji chuť k jídlu svěží vzduch, jež jsem dýchal nahoře na střeše, a konečně, „jak bych si při podobné příležitosti byl počínal doma, ve své vlasti?“ Odpověděl jsem, v Evropě že nemáme

opice mimo ty, jež tam přivezou z ciziny pro podívanou. Ty že jsou však tak malé, že bych snadno přemohl půl tuctu jich, kdyby mne chtěly napadnouti. Co však se týče obrovské nestvůry, jež mne unesla (opice ta nebyla vskutku menší nežli slon), že mně jenom okamžité omámení zabránilo, užiti poboční zbraně, když vstrčila pracku do mé kómůrky; jinak bych jí byl posvítil tak, že by na mne jakživa nezapomněla. Slova tato pronesl jsem odhodlaným hlasem muže, jenž se cítí uraženým, že bylo pochybováno o jeho zmužilosti. Přece však jsem viděl, že řeč moje neměla jiného účinku, nežli hlučný smích, v nějž propukli všichni přítomní, nedbajíce přítomnosti královny. Zastyděl jsem se a mlčel jsem.

Každý den měl nyní královský dvůr proč se mně smáti, a i Glumdaklič, ačkoliv mne tolik milovala, byla tak škodolibá, že donášela královně vše, co by ji mohlo rozesmáti.

Náležitě se nacvičiv, sel rál jsem anglickou sousedskou . . . (Str. 50.)

IV.

Jednou či dvakrát týdně chodil jsem z rána ke králi a býval jsem častěji při jeho holení. S počátku byla to pro mne strašlivá podívaná; břitva byla ještě dvakráte tak dlouhá, jako naše kosa. Jednou požádal jsem holiče o trochu seškrábané pěny mýdlové a vybral jsem si z ní čtyřicet či padesát pařezků vousů králových. Pak vzal jsem kousek jemného, tvrdého dřeva, přiřízl je, navrtal do něho dírky nejjemnější jehlou Glumdalkličinou a vsadil do nich pařezky vousů tak uměle, že jsem, ohladiv a na konci je ještě trochu přihrotiv, svedl z nich velmi pěkný hřeben. Starý můj hřeben byl beztoho již k nepotřebě, maje skoro všechny zuby vylámaný.

Jindy požádal jsem komornou, aby mně darovala vyčesané vlasy královniny. Pak jsem si dal u dvorního truhláře zhotoviti dvě malé židličky, ne větší nežli v mé skřínce; sedadla upletl jsem k nim z vlasů královniných, a když byly židle hotovy, podal jsem jí je darem. Královna měla z nich velikou radost, zavřela si je do psacího stolku a ukazovala je jen někdy jako velikou vzácnost. Jednou mne vyzvala, abych si sedl na jednu ze židliček těch; vzpěchoval jsem se však ujišťuje, že raději tisíckrát po sobě podstoupím smrt, než bych si sedl na drahocenné vlasy, jež jednou zdobily hlavu jejího veličenstva. Ze zbytku vlasů zhotovil jsem ještě hezounký sáček, jen pět stop dlouhý a zdobený zlatým monogramem jejího veličenstva; se svolením jejím daroval jsem jej své pěstounce. Byla to ovšem jen hračka, spíše pro ozdobu než k potřebě. Pro větší minci byl sáček ten příliš drobný, a Glumdalklič uschovala v něm jen svoje hračky.

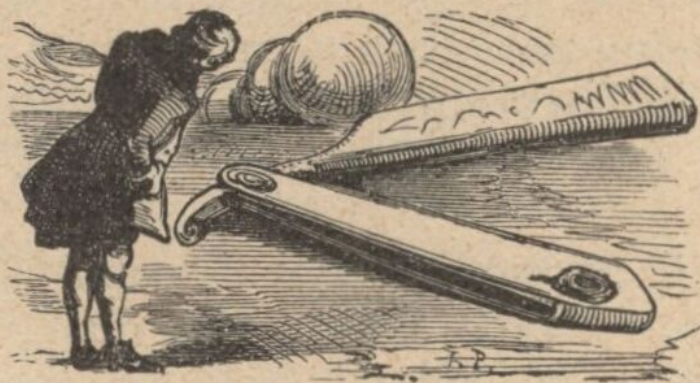
Král byl velikým přítelem hudby a pořádal často koncerty, jimž jsem býval přítomen ve své skřínce. Bývaly však pro mne příliš hlučné, takže jsem ani jednotlivých tónů nerozeznával. Kdyby všichni bubenníci a trubači královského vojska najednou spustili těsně před vámi, nesvedli by takový pekelný hřmot. Proto jsem obyčejně dával postavovati svoji skříнку do nejodlehlejšího koutku, zavíral dvěře i okna a spouštěl záclony; pak se mně hudba ta nezdála nepříjemná.

V mládí jsem se také trochu učil hře na piano. Glumdalklič měla nástroj takový ve svém pokoji a měsíčně dvakrát chodil k ní učitel hudby. Jmenuji nástroj její pianem, protože se mu skutečně poněkud podobal a stejně se naň hrálo. Napadlo mě, že bych mohl panstvu přednésti ukázkou anglické hudby. Nebylo to tak snadno, byloť piano šedesát stop dlouhé a každá klávesa dobrou stopu široká, takže jsem roztaženýma rukama mohl obsáhnouti toliko pět kláves. Mimo to bylo pokaždé nutno pořádně uhoditi pěstí, abych jedinou klávesu smačkl. Pomohl jsem si takto: Vzal jsem dvě silné oblé hole, na jednom konci tlustší, a na konci tomto povlékl jsem je myší kožešinou, jednak abych nepoškodil klávesy, jednak abych docílil měkčího úderu. Před nástroj, asi čtyři stopy pod klávesnicí, byla přistavena lavice, na niž jsem si vystoupil. A nyní jal jsem se oběma klacky mlátiti do kláves, při čemž ovšem bylo třeba, rychle skákati se strany na stranu, abych zasáhl patřičnou klávesu. Náležitě se nacvičiv sehrál jsem tak skutečně anglickou sousedskou k úplné spokojenosti královských posluchačů. Byla to však také nejnamáhavější práce, jaké jsem se podjal ve svém životě, a když jsem dohrál, pot se ze mne jen řinul.

Král, vladař hloubavý a duchaplný, dával si mne často přinést do své pracovny, aby se mnou pohovořil. Sedal jsem obyčejně na své židličky na jeho pracovním stole, tak že jsem byl ve výši jeho obličeje. Kterého dne osmělil jsem se říci jeho veličenstvu, že opovržení, kterým zahrnuje Evro-

pu a ostatní díly světa, dle mého zdání neodpovídá znamenitým vlastnostem jeho ducha. Rozum že jest nezávislý od velikosti těla; naopak v našich zemích že vidáme často, že lidé velicí nebývají nejchytřejší; i mezi zvířaty malé včely a mravenci že jsou nejdovednější a nejdůvtipnější; a konečně, třeba bych byl postavy nepatrné, že přece doufám, že budu moci jeho veličenství prokázati veliké služby. Král mne pozorně vyslechl a počal se na mne dívati jinak, oceňuje mne spíše podle mého ducha nežli podle mé velikosti.

Nařídil mně, abych mu podrobně popsal vládní soustavu anglickou. Byl bych si přál míti výmluvnost Demosthenovu a Ciceronovu, abych mu mohl co možná nejlépe vylíčiti Anglii, svoji vlast. Sledoval pozorně moje vypravování, činil si poznámky, a když jsem pátého dne odpověděl na poslední otázku jeho, překvapil mne tím, že z chvalořeči mé vystihl všecky vady našeho státního zřízení i našeho života tak přesně, že jsem nemohl proti tomu nic namítati.

Na pobřeží daljšem se postaviti na zemi . . . (Str. 54.)

V.

Měl jsem stále jakousi předtuchu, že jednou nabudu opět svobody, ačkoli nebylo lze předvídati, jak by to bylo možno, a také nestalo se nic, co by ve mně bylo mohlo vzbuditi nějakou určitou nadějí.

Loď, jež mne sem přivezla, byla první, jež byla viděna u zdejších břehů, a král vydal výslovný rozkaz, kdyby se opět nějaká objevila, aby byla lapena a s celou posádkou na nákladním voze ihned dopravena do Lorbrulgrudu. Jeho veličenstvo král přál si totiž, míti více takových tvorečků, jako jsem byl já.

Zacházeli se mnou všichni velmi vlídně, byl jsem milcem velikého krále, jeho choti, miláčkem všeho dvora. Leč přízeň svou prokazovali mně

způsobem takovým, že urážel moji mužnou hrdost. Na domov svůj vzpomínal jsem stále a stále. Toužil jsem býti mezi lidmi sobě rovnými, procházeti se po ulicích a polích beze strachu, že mne zašlápnou jako žábu.

Vysvobození moje přišlo dříve, nežli jsem očekával, a bylo podivnější, nežli se mně ve snu mohlo zdáti. Vylíčím je věrně po pravdě.

Byl jsem v zemi té již dva roky; na počátku třetího roku provázel jsem se svojí pěstounkou královská veličenstva na cestě k jižnímu pobřeží království. Seděl jsem ve své skřínce, jež byla zatím zařízena ještě pohodlněji. Dal jsem do ní umístiti velikou visutou rohožku, zavěšenou na čtyřech hedvábných provazcích, abych necítil tak nárazy, vzal-li mne, jak se často stávalo k mému přání, sluha k sobě na koně. Tak mohl jsem se docela klidně prospati i cestou. V rohu mého pokojíku, asi nad středem visuté sítě, vyvrtal truhlář dle mého návodu otvor stopu v průměru mající, aby v horkém počasí mohl svěží vzduch dovnitř i za spánku mého. Otvor ten byl opatřen zásuvkou, takže jsem jej mohl po libosti otvírati a zavíratí.

Když jsme dosáhli cíle své cesty, umínil si král, na několik dní ubytovati se v královském letohrádku Flanflasniku u města téhož jména, osmnáct anglických mil od pobřeží vzdáleného. Glumdalklič i já byli jsme velice unaveni; já jsem měl rýmu, ubohá dívka byla však tak nemocna, že nesměla vycházeti z pokoje. Toužil jsem spatřiti

oceán, po němž jedině mohl jsem uniknouti, bylo-li to vůbec možno, a tvářil jsem se proto churavějším, nežli jsem byl, a vyprosil jsem si dovolení, abych v průvodu panoše, jemuž jsem byl velice nakloněn a jenž mne již dříve několikráte provázel, směl se odebrati na pobřeží, abych se osvěžil čerstvým vzduchem mořským.

Nikdy nezapomenu, jak nerada mne pouštěla Glumdalklič od sebe, s jak úzkostlivou starostlivostí o mne opět a opět nařizovala panoši, aby nad mnou bděl, a jak se konečně usedavě rozplakala, jakoby tušila, že se loučíme na věky. Panoš pověsil si skříňku moji na záda a kráčel s ní asi půl hodinky až k pobřežním skalám. Tam dal jsem se postavit na zemi, otevřel jsem jedno ze zásuvných oken a vyhlížel jsem zamyšleně i toužebně daleko na moře. Cítil jsem se churavým a řekl jsem panoši, že se chci ve visuté síti své trochu prospati a doufám, že mně pak bude lépe. Ulehl jsem a slyšel jsem ještě, jak mladý muž ten těsně uzavřel okno, aby zabránil průvanu. Pak jsem tvrdě usnul; panoš zatím, vida, že není žádného nebezpečení, odešel na skalní útesy, sbírat ptačí vejce; již cestou sem viděl jsem oknem, jak hledal po stranách pěšiny a sebral několik vajec ze skalních rozsedlin. Co se dále dělo, nevím. Náhle však jsem se probudil prudkým trhnutím za kruh, jenž byl upevněn ve stropu mé skříňky, aby mohla býti pohodlněji přenášena. Pak jsem cítil, jak se vznáší vysoko do vzduchu a jest unášena s neuvěřitelnou rychlostí.

Při prvním otřesu byl bych téměř vypadl z visuté sítě; potom však plynula skříňka moje vzduchem, jakoby měla křídla. Zavolal jsem několikráte hlasitě, křičel jsem, co jsem mohl, leč marně. Okny neviděl jsem nic jiného, než oblohu a oblačky. Těsně nad sebou slyšel jsem šumění, jako rázy křídel, a teprve nyní uvědomil jsem si zoufalost stavu svého. Orel nesl skříňku moji za provaz v kruhu upevněný, aby jej upustil na ostrou skálu, jako želvu v jejím krunýři, a pak se vrhl na moji mrtvolu a shltl ji. Zvířata tato mají znamenitý čich, větrí kořist svoji na hodiny cesty, i kdyby byla ukryta ještě lépe, nežli já pod svými dvoupalcovými prkny.

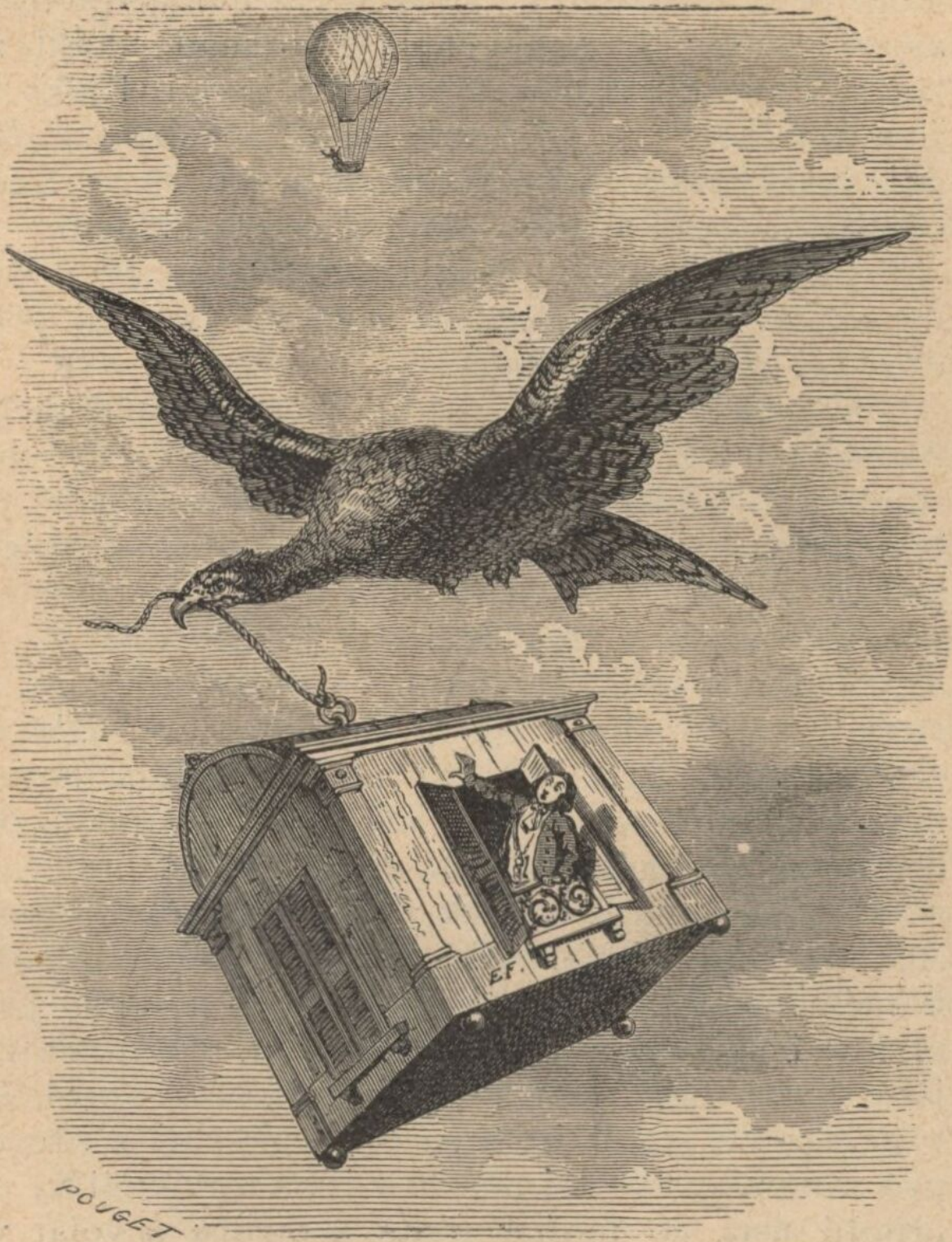
Po několika minutách upozoroval jsem, že šumění a rázy křídel sesílily, a cítil jsem zároveň, že se skříňka moje zmítá semo tamo, jako lodní vlajka za bouře. Pak zaslechl jsem lomoz několika ran, jež patrně byly zasazeny dravci, jenž mě unášel v zobáku, a náhle cítil jsem, jak padám rovně dolů, rychleji a rychleji, jistě déle než minutu, že jsem téměř dechu pozbyl.

Hrozný pád můj skončil strašlivým plesknutím a vzkypěním, jež mně zahučelo ve sluch mocněji nežli vodopád Niagara; pak se na chvíli zatemnilo, a pak počala skříňka moje stoupati, až do ní opět vniklo okny světlo. Věděl jsem nyní, že jsem spadl do moře. Následkem tíže mého těla a věcí, jež jsem měl s sebou, jakož i širokých pásů železných, jimiž pro větší pevnost byly pobity rohy její nahoře i dole, ponořila se skříňka jistě pět

stop hluboko. Dravec, který mne unášel, byl pravděpodobně pronásledován jinými dravci, kteří se s ním chtěli rozdělit o kořist, a upustil skříňku, aby se mohl proti útokům jich bránit. Železné pláty na dně skříňky, jež byly těžší nežli pláty hořejší, udržovaly ji v rovnováze, když padala, a byly příčinou, že se skříňka neroztříštila, když dopadla na vodu. Všecky štěrbinny komnaty mé byly dobře zatmeleny, dvěře byly vysouvací, stejně jako okna; byl tedy celý domeček můj vodě téměř neprostupný, a jen málo jí vniklo dovnitř. S nemalými obtížemi vybavil jsem se z visuté sítě, pokusiv se dříve, otevřítí záklopku větrací, abych vpustil dovnitř čerstvý vzduch, neboť jsem se v žaláři svém téměř již dusil.

Ó, jak bolestně toužil jsem tehdy zpět ke své drahé Glumdalklič, od níž za jedinou hodinu octl jsem se tak nekonečně daleko. Ano, mohu po pravdě tvrditi, že v zoufalosti mé pronásledovala mne myšlenka na ubohou moji pěstounku, na její nářek nad mojí ztrátou a zkázu jejího štěstí následkem hněvu královnina, a byla mně skoro bolestnější nežli můj vlastní osud. Málokterý cestovatel byl asi kdy v horším stavu nežli já tehdy, musil jsem každým okamžikem očekávati, že se podivná lodička moje roztříští nebo prvním nárazem větru a větší vlnou bude sražena do hlubiny. Kdyby praskla jediná tabulka okenní, zadusím se ve vodě, která ihned vnikne dovnitř; jen silná drátěná mříž před okny byla asi příčinou, že se tak nestalo. Viděl jsem, jak voda štěrbinami prosakuje dovnitř, a snažil jsem se je ucpati, jak jsem dovedl. Ne-

Orel nesl skříňku moji . . . (Str. 55.)

mohl jsem vystoupiti na strop své skřínky, kde bych aspoň o několik hodin déle byl snad uhájil život svůj, nežli v temné díře, v níž jsem byl jako za živa pohřben. A kdybych na den nebo na dva dni unikl všem nebezpečnostvím, co jsem mohl očekávati, nežli bídnu smrt zimou a hladem.

Plné čtyři hodiny trvala zoufalost moje, a každý okamžik jsem očekával a téměř jsem si přál, aby byl již všemu konec.

Vyprávěl jsem již, že na čtvrté straně mého domečku, jež neměla oken, byly upevněny dvě silné skoby, kterými sluha, bral-li mne k sobě na koně, provlékal řemen, jež si pak obepjal kolem pasu.

V zoufalosti své zaslechl jsem náhle — či aspoň myslil jsem, že slyším — vrzavý hluk na té straně, na níž byly skoby upevněny, a zdálo se mně, jakoby byla skřínka moje nějakou neznámou silou vlečena mořem, cítil jsem chvilkami docela zřetelně jakési šubání, při čemž vlny přelévaly se až přes okna a vnitřek zahalovaly téměř tmou. Ačkoliv jsem nemohl tušiti, jak by to mohlo přispěti k mému zachránění, byl jsem přece bezděky proniknut čímsi jako útěchou a nadějí. Odšrouboval jsem jednu židli svoji, která bývala stále upevněna v podlaze, a snažil jsem se přišroubovati ji přesně pod záklopkou ve stropě. Pak jsem vystoupil na ni, přiložil ústa co možná těsně k otvoru a volal ve všech řečích světa, jež jsem znal, hlasitě o pomoc. Pak jsem upevnil svůj kapesník na hůl, kterou jsem obyčejně brával s sebou, vystrčil jej otvorem a za-

mával jím několikráte ve vzduchu, abych, kdyby byla nějaká loď nebo člun v blízkosti, dal námořníkům znamení, že ve skřínce té čeká na vysvobození nešťastný člověk.

Vše to bylo bezvýsledné, cítil jsem však nyní zřetelně, že se skřínka pohybuje, a za hodinu nebo snad za dobu ještě delší narazila stěna, v níž byly skoby, na cosi tvrdého; bál jsem se s počátku, aby to nebylo úskalí; plavidlo moje kymácelo se prudčeji nežli dosud. Potom však zaslechl jsem zřetelně hřmot na stropě nad sebou, jako od nějakého lana, provlékaného kruhem, a hned potom cítil jsem, že jsem zvolna zdvihán několik stop vysoko. Uchopil jsem se opět své hole s kapesníkem a křičel jsem tak usilovně, že jsem docela ochraptěl.

Tu ozvalo se mně v odpověď třikráte hlasité haló! Co jsem při tom cítil, dovede pochopiti jen ten, kdo sám byl někdy v podobné zoufalé tísní a jen zázrakem byl z ní zachráněn.

Zaslechl jsem nyní pádné kroky nad svou hlavou, a zvučný hlas volal anglicky dolů: „Je-li kdo uvnitř, ozvi se!“ Odpověděl jsem, že jsem Angličan a nešťastím že jsem se octl v nejhorších nesnázích; že prosím pro všechno na světě, aby mne vysvobodili ze žaláře, v němž vězím. Hlas onen mně odpověděl, abych byl bez starosti, plavidlo moje že jest připoutáno k jejich korábu, a lodní tesař že přijde hned a vyřízne do střechy jeho otvor, aby mne mohli vytáhnouti. Odvětil jsem, že to není třeba a že by to trvalo příliš dlouho. Jenom ať někdo z mužstva vstrčí prst do kroužku ve stropě

a odnese skříňku do kapitánovy kajuty. Těmto podivným slovům mým dali se někteří do smíchu, jiní pokládali mne za šílence; a vskutku ani mně nepřipadlo na mysl, že jsem nyní mezi sobě rovnými.

Pak přišel lodní tesař a v krátké chvíli vyřízl ve stropu mé klece otvor čtyři stopy v průměru mající, jímž mně byl spuštěn provazový řebřík. Vystoupil jsem po něm, a po chvílce cítil jsem pod sebou opět palubu anglického trojstěžníku. Byl jsem však na smrt zemdlen a v stavu nejbídnějším.

Lodní posádka shrnula se kolem mne se zvědavými otázkami; neměl jsem však chuti, zvloucnům odpovídati. Nedovedl jsem se s počátku vůbec vpraviti do svého nového okolí; zdálo se mně, jako bych se náhle byl octl mezi samými trpaslíky. Dělal se mně mžitky před očima; vzpomínám si jen, že kapitán, Thomas Wilcocks, čacký, statný námořník, přistoupil ke mně, uchopil ruku moji a vida, že téměř omdlévám, dovedl mne do své kajuty, posilnil mne důkladným douškem, dovedl mne pak k svému vlastnímu lůžku a poručil mně trochu si odpočinouti; bylo mně toho také na nejvýš zapotřebí.

Nežli jsem však usnul, pověděl jsem mu, že mám ve své arše drahocenné věci, jež doporučuji péči jeho: jemnou visutou síť, pěkné polní lůžko, dvě židle, stůl a skříň. Pokoj můj že jest na všech stranách hedvábím a bavlnou ověšen a vypoštěřován; kdyby jej dal někým ze svých lidí přinést do kajuty, že jej před ním otevru a ukážu mu svoje poklady.

Slyše tyto nesmysly usoudil kapitán, že jsem asi blázen, slíbil však, aby mne upokojil, že dá žádané rozkazy. Pak odešel na palubu a poslal několik lidí, aby vynesli všecky moje věci a strhali i drahocenné látky se stěn; nábytek můj však, jenž byl přišroubován k podlaze, zle poškodili, v námořnické nevědomosti své vytrhávajíce jej násilím; pak vytrhali ještě několik prken, jež se jim líbila, a spustili vydrancovaný vrak opět do moře; četnými otvory v podlaze i ve stěnách vnikla rychle voda dovnitř, a domeček můj se záhy potopil. Byl jsem rád, že jsem nebyl svědkem této zkázy; pohled na ni byl by mne bolel a osvěžil mnohou polozapomenutou vzpomínku.

Spal jsem několik hodin, ale pronásledovaly mne divoké sny, jež mně opět předváděly hrůzy nedávno prožité; přece však, procitnuv, cítil jsem se mnohem silnějším. Bylo osm hodin večer, a kapitán, jenž se obával, že jsem se snad již příliš dlouho postil, čekal na mne s hojnou večeří. Mluvil ke mně velmi vlídně, a ježto viděl, že ani pohled můj není divoký a těkavý, ani řeči moje beze smyslu, vyzval mne, když jsme osaměli, abych mu svěřil svoje osudy a vyprávěl mu, jak jsem přišel k tomu, abych se v takové podivné dřevěné krabici plavil po širém moři. Vypravoval, že ji o dvanácté hodině polední spatřil dalekohledem a pokládal za plachetní loď. V domněnce té umínil si plouti k ní, nebylať daleko stranou od jeho směru, mohli by si snad vyměnití lodní suchary, jež mu již docházely. Když přišel blíže, poznal svůj omyl a vyslal

člun, aby zjistil, co to jest; lidé prý se však vrátili polekaní a ujišťovali, že jest to plovoucí dům. Vysmál se jim a sestoupil sám do člunu, poručil však hned svým lidem, aby vzali s sebou silné lano. Ježto bylo počasí klidné, obeplul několikráte záhadnou skříň a při tom zpozoroval okna se silnými drátěnými mřížemi. Po jedné straně však, jež byla celá z prken a neměla oken, že zpozoroval dvě skoby. Ke straně té se pak přiblížil, na jednu skobu upevnil lano a nakázal lidem svým, aby moji archu, jak ji jmenovali, dotáhli ke korábu. Tam dal jiné lano uvázati do kruhu ve stropě, aby mohl archu dáti vyzdvihnouti do výše, leč přes největší úsilí nemohli prý ji námořníci zdvihnouti výše než na dvě či tři stopy. Při tom zahlédli můj praporeček a domyslili se, že nějaký nešťastný tvor jest uzavřen uvnitř.

Tázal jsem se ho, zdali sám nebo někdo z mužstva jeho v době, kdy mne spatřili poprvé, neviděli ve vzduchu několik obrovských ptáků. Odpověděl, že za mého spánku vypravoval jeden z námořníků, že viděl tři orly letěti na sever. O neobyčejné velikosti jejich že se však muž ten nezmiňoval.

Vysvětloval jsem si to pravděpodobně tím, že ptáci letěli nesmírně vysoko, kapitán nemohl tedy uhodnouti důvod mé otázky. Tázal jsem se dále, jak daleko jsme dle jeho výpočtu od nejbližší země. Odpověděl, že podle všeho jsme od ní ještě vzdáleni aspoň sto mořských mil. Ujišťoval jsem ho, že jsem zemi, z níž přicházím, opustil sotva dvě hodiny před tím, nežli jsem spadl do moře; odhad

jeho že jest tedy nejméně o polovičku větší. To přivedlo ho však opět na myšlenku, že v mé hlavě nemůže býti všecko v pořádku. Naznačil mně to zdvořile a radil mně, abych se prospal v kajutě pro mne připravené. Ujišťoval jsem ho však, že jeho společnost a dobrá zábava mne úplně osvěžily, a ostatně že mám rozum stejně pohromadě jako kdykoliv jindy. Nyní zvažněl a vyzval mne přísně, abych pověděl, není-li hlava moje popletena nějakým hrozným zločinem, který tíží duši mou a pro nějž mne v mé skříni vysadili na moře; ač by mu bylo líto, že má takového člověka na palubě, přece že se mně zaručuje ctí, že mne bez úrazu vysadí na zemi v prvním přístavě, jehož dostihneme. A dodal, že podezření jeho sesilují podivné řeči moje k námořníkům i k němu samému a nejistý můj pohled i podivné moje chování se při večeři.

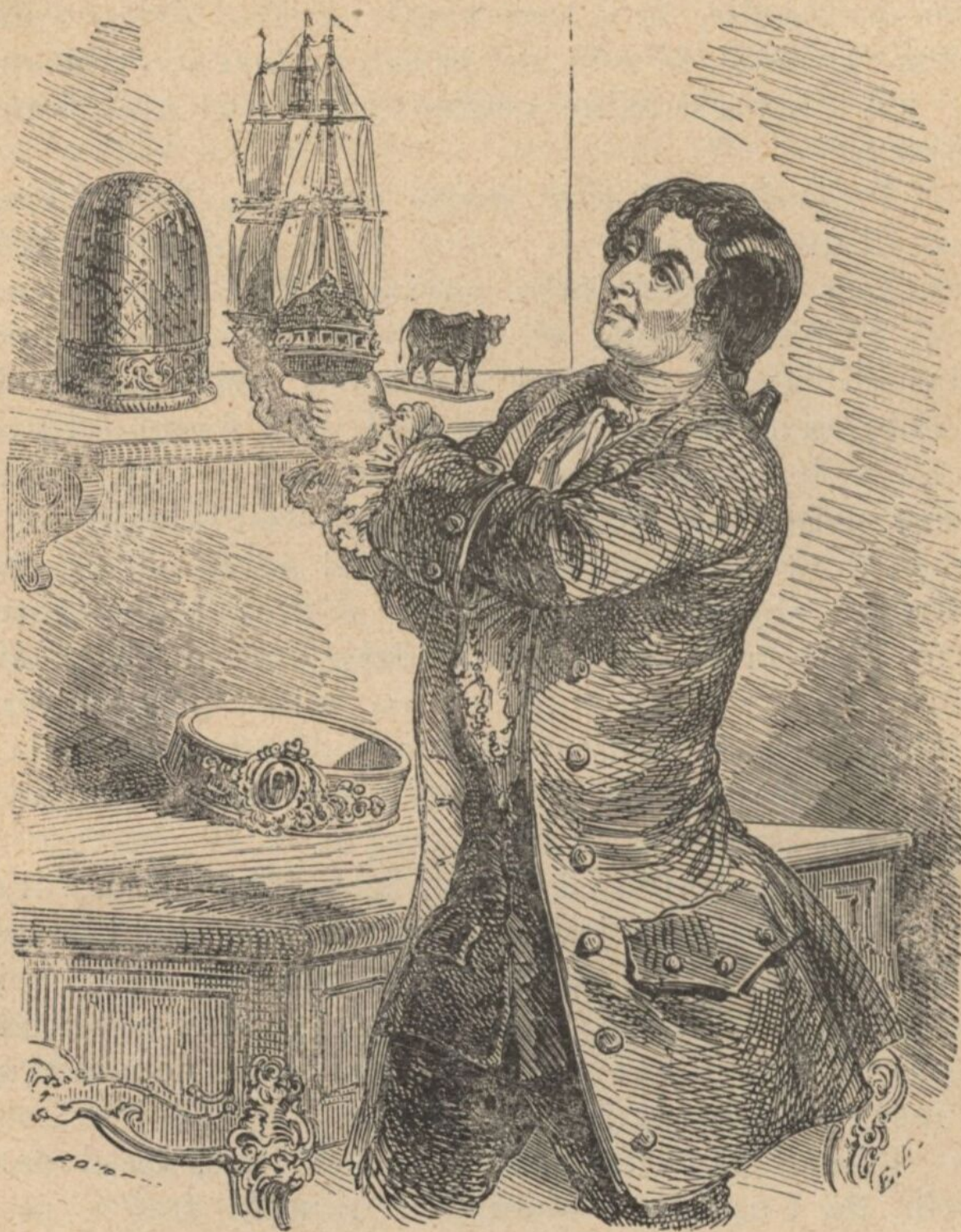
Požádal jsem ho, aby mne trpělivě vyslechl, a pověděl jsem mu všecky svoje osudy od odchodu z Anglie až po chvíli, kdy mne našel, obšírně a pravdivě. Spočívá mocná přesvědčivost v prosté, neumělkované pravdě, jež vždy nalezne si cestu k srdcím rozumných lidí; tak podařilo se mně také čackého námořníka, jenž nepostrádal vzdělání a měl znamenitý rozum, v krátké chvíli úplně přesvědčiti o své upřímnosti a pravdomluvnosti. Abych mu však podal nezvratné důkazy, požádal jsem ho, aby dal přinést moji skříň, k níž jsem měl klíč v kapse. Otevřel jsem ji v jeho přítomnosti a ukázal mu celou svoji sbírku pamětihodností. Byl

tam hřeben, jež jsem uměle zhotovil z odřezků vousů králových, jiný hřeben ze stejného materiálu, ale se hřbetem zhotoveným z kousku nehtu jejího veličenstva královny, pak sbírka různých jehel, od nejjemnější, stopu dlouhé, až po největší, jež měřila přes loket, čtyři žahadla vosí; každé dlouhé jako pořádný hřebík šindelák, několik hrstí vlasů královniných, zlatý prsten, jež mně sama kdysi darovala, stáhnuvši si jej s malíčku a hodivši mně jej jako nákrčník přes hlavu na krk. Prosil jsem kapitána, aby prsten ten přijal ode mne jako důkaz vděčnosti, ale vzpěchoval se tvrdošijně. Konečně ukázal jsem mu také kuří oko, jež jsem kteréši dvorní dámě vyřízl vlastní rukou; bylo veliké jako štětínské jablko a tak tvrdé, že jsem z něho později v Anglii dal zhotoviti pohár a stříbrem jej olemovati. Konečně požádal jsem ho ještě, aby si prohlédl moje spodky; byly zhotoveny z jediné myší kožešiny.

Nemohl jsem dobrému muži tomu vnutiti nic jiného, nežli zub jednoho sluhy; prohlížel si jej zvláště pozorně, a patrně se mu velice líbil. Přijal jej s nekonečnými díky, jichž taková maličkost věru nezasluhovala. Byl to úplně zdravý zub, vytržený jednomu ze sluhů Glumdalkličiných; bolely ho zuby, a neobratný lékař vytrhl mu jej nedopatřením místo zubu kotlavého. Vyčistil jsem jej a uložil ve své skříni; byl dobrou stopu dlouhý, v průměru měl čtyři palce.

Prosté vypravování moje uspokojilo kapitána tak, že lichotivými slovy vyjádřil naději, až se vrá-

Ukázal jsem mu celou svoji sbírku pamětihodností . . . (Str. 63.)

tím do Anglie, že o tom napíšu knihu. Odpověděl jsem skromně, že svět jest již tak zaplaven cestopisy, že jen něco skutečně neobyčejného má naději na úspěch.

Projevil ještě svůj podiv nad tím, že mluvím tak hlasitě, a tázal se: „Což jsou snad královská veličenstva té země obrů nahluchlá?“ Odvětil jsem mu, že jsem v zemi té musil vždycky mluvit tak hlasitě, jako bych stál uprostřed ulice a mluvil s dobrým přítelem, jenž se dívá dolů s vrcholu vysoké věže. Také jsem se mu zmínil o tom, když jsem přišel na loď a námořníci mne obklopili, že se mně zdálo, jako bych se byl náhle ocitl mezi samými nepatrnými trpaslíky, a přes bídný stav svůj že jsem se jen tak tak zdržel smíchu. V zemi obrů zvykl jsem si totiž tak na velkolepé rozměry všeho, že jsem se nemohl ani podívat do zrcadla, abych nepozbyl vší vážnosti před sebou samým, připadalt jsem si příliš titěrným.

Kapitán podotkl k tomu, že prý mu již u stolu bylo nápadné, že jsem se na všecko díval s jakýmsi úžasem a často, jak se mu zdálo, sotva zdržel se smíchu. Připadalo prý mu to ovšem poněkud podivné, připisoval to však nějakému nepořádku v mém prvním patře.

Přiznal jsem to nyní také otevřeně, ba dodal jsem, že i nyní sotva dovedu utlumiti smích, podívám-li se na všechny ty droboulinké věcičky, talířky jako groš veliké, kýty, že by se tři vešly na jednou do úst, poháry jako ořechové skořápky, a tak jsem žertovně pokračoval, probíraje všecko jeho

náčiní a náradí kus po kuse. Neboť ačkoliv mně královna byla dala zhotoviti zvláštní malý příbor, přece byly myšlenky moje posud zaujaty tím, co jsem vídal kolem sebe, a nad svojí maličkostí jsem přimhouřil oči, jako to jiní lidé dělávají se svými chybami.

Kapitán přijal vlídně žert můj a odvětil na na něj vesele pořekadlem, že „mám oči větší než žaludek, neboť prý neshledává, že by moje chuť k jídlu byla tak hrozná, ačkoliv jsem se dlouho postil.“

Kapitán vracel se z Tonkinu do Anglie a byl ze směru svého bouří zahánán daleko na severovýchod. Dva dny po mém příchodu na palubu zvedl se příznivý plavbě naší jižní vítr, jenž dlouho potrval.

I další plavba naše byla velmi šťastna. Kapitán zakotvil v několika přístavech, aby naložil vodu a potraviny; já však jsem neopustil loď, až jsme dostihli anglického břehu, dne 3. června 1706, devět měsíců po mém zázračném záchránění.

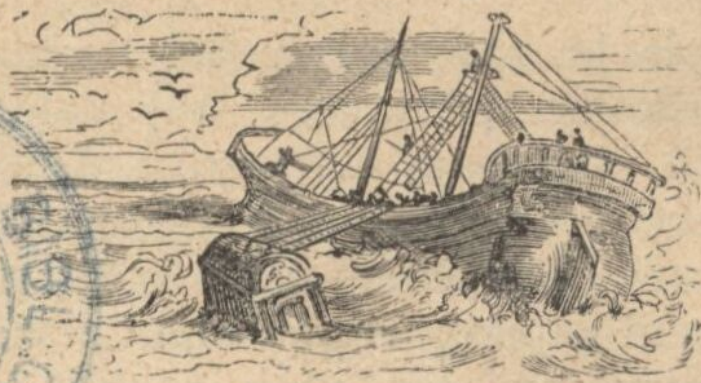
Chtěl jsem kapitánovi ponechatí svoje věci jako zástavu; bodrý muž ten však nechtěl o tom ani slyšeti, že prý ode mne nepřijme ani haléře. Rozloučili jsme se srdečně, a musil mně rukou dáním slíbiti, že mne v domě mém v Redriffu navštíví. Pak najal jsem si koně a vůdce za pět šilinků, jež mně kapitán zapůjčil.

Když jsem dojel do města a viděl domy, ulice, stromy, lidi i dobytek, domníval jsem se opravdově, že jsem se opět octl v Liliputu. Strachoval jsem

se neustále, že zašlápnu lodičky, s nimiž jsem se setkával, a co chvíli jsem volal, aby mně šli s cesty, až bych si byl za svoji nestydatost utržil notný výprask.

I doma choval jsem se tak podivně, že všichni mysli stejně jako kapitán, když mne viděl poprvé, že nemám v hlavě všecko v pořádku.

Trvalo dosti dlouho, než se mně podařilo, přesvědčiti svoji rodinu, že mám zdravý rozum. Přísahali však všichni svatosvatě, že mne již nikdy nepustí na moře. Bohužel bylo osudem určeno jinak, a o tom povím čtenáři jindy. *) Zatím končím druhý díl nešťastných cest svých.

---

*) »Cesta do země Hujhnhnmů« vyjde ještě v letošním ročníku »Matice Mládeže«.